

*Pomagamy
sobie
w pracy*

ROK XXV NR 2 1980

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
IM. EMANUELA SMÓŁKI W OPOLU

WOJEWÓDZKA BIBL. PUB.
W OPOLU

The logo of the Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu, featuring a stylized sunburst or fan shape above a stack of books.

Pomagamy sobie w pracy

Półrocznik instrukcyjno-metodyczny

Rok XXV

nr 2

1950

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki
w Opolu

**Redaguje kolegium w składzie: Ireneusz Chudy — przewodniczący,
Joanna Czarkowska-Pasierbińska — sekretarz, Mieczysław Faber,
Krystyna Głab, Janina Kościów,**

Projekt okładki — Janusz Młynarski

**Druk : Stacja Matej Poligrafii i Reprografii Wojewódzkiej
Biblioteki Publicznej w Opolu. Zlecenie nr 833/81 Nakład 500 egz.**

Mieczysław Mazurkiewicz

OSOBA INSTRUKTORA BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ

Wśród wielu typów czynności wykonywanych przez biblioteki publiczne dwie są szczególnie istotne z wielu względów. Jeden kompleks spraw związanych bezpośrednio z udostępnianiem zbiorów (obsługa czytelników), drugi zaś z działalnością instrukcyjną. Wspólny mianownik obu tych odcinków pracy stanowi bezpośredni kontakt z żywym człowiekiem. W pierwszym przypadku z czytelnikiem w drugim z pracownikiem. Stąd obok wielu umiejętności zawodowych, konieczne jest opanowanie pewnych elementów psychologii czy może nawet socjologii. Dla instruktora jednakże i ten poszerzony zakres wiedzy zawodowej będzie niewystarczający. Oczywiście, pod warunkiem, iż będzie on naprawdę **i n s t r u k t o r e m** i zechce poważnie potraktować swoją funkcję.

Chcąc jednakowoż mówić o osobie instruktora - jego przygotowaniu i koniecznych predyspozycjach, celowym wydaje się wyjście od ogólnych przynajmniej założeń pracy instrukcyjnej. Praca ta przeżywa co pewien czas kryzysy, wynikające przeważnie z nieco niedopracowanej koncepcji. Kim więc jest, a kim powinien być instruktor w bibliotece wojewódzkiej? Jednym z bardzo poważnych zarzutów, wysuwanych zresztą przez samych instruktorów, jest "oderwanie się instruktora od warsztatu pracy" co w konsekwencji ma powodować, ich zdaniem, deprofesjonalizację.^{1/} Jest w tym dużo racji, ale jest i pewne niebezpieczne nieporozumienie polegające na błędnym chyba rozumieniu pojęcia "warsztat pracy". Musimy pamiętać, iż w żadnym zawodzie współczesnym, w tym też i bibliotekarskim, nie ma mowy o identycznym "warsztacie pracy" wszystkich zatrudnionych w nim pracowników. Powodowane jest to czasem daleko posuniętą specjalizacją w obrębie tegoż samego zawodu.

^{1/} zob. wypowiedzi w "Bibliotekarzu" nr 1 z 1972 r.

Z doświadczenia wiemy, że długoletni pracownik wypożyczalni dla dorosłych przeniesiony do wypożyczalni dla dzieci odkryje nagle szereg braków utrudniających mu pracę (np. niedostateczna znajomość literatury dziecięcej). To samo odnosi się do każdego pracownika w bibliotece wojewódzkiej. W każdej bibliotece istnieje więc wiele "warsztatów pracy" posiadających odrębności problematyki, stylu pracy, czy nawet innego nieco przygotowania pracowników. Przesuwanie więc pracownika, szczególnie wieloletniego, powodować musi zawsze mniejsze lub większe zakłócenia w wykonywaniu przez niego nowych obowiązków. I takim samym odrębnym "warszatem pracy" jest dział instrukcyjny.

Innym mankamentem istotnym i odczuwalnym przez instruktorów jest zamiana, praktycznie biorąc, funkcji instruktora na pracownika w części swego rodzaju "pogotowia awaryjnego", w części zaś pracownika technicznego do spraw działalności imprezowej. Je neguję, iż tacy pracownicy też muszą być w bibliotece, ale mam wątpliwości czy muszą być nimi akurat instruktorzy. Konieczne wydaje się dokonanie niezbędnych zmian strukturalnych w organizacji biblioteki wojewódzkiej i sprowadzenie działów instrukcyjnych do ich właściwych funkcji.

Praca instruktora to przede wszystkim dwie płaszczyzny działania: wewnątrzbiblioteczna (wszelkiego typu analizy i programowanie) oraz zewnętrzna (kontakty o różnym charakterze z placówkami podopiecznymi). Te dwie płaszczyzny działania stanowią podstawowe wyznaczniki do określenia osoby instruktora. Pomijam tu sprawę przygotowania zawodowego - bibliotekarskiego instruktora - teoretycznego i praktycznego, gdyż jest to warunek poza wszelką dyskusją. Skoncentruję się więc na innych umiejętnościach i cechach niezbędnych. Będzie to być może sylweika zbyt optymistyczna, wyidealizowana, może za wysokie wymagania - ale przecież trzeba do czegoś dążyć. Należy więc uprzytomnić sobie - do czego.

Praca wewnętrzna instruktora obejmować będzie, ogólnie biorąc, różnego rodzaju analizy. Przedmiot ich będzie różny. W każdym jednak wypadku konieczna będzie umiejętność tzw. abstrakcyjnego myślenia. Chodzi o to, aby umieć oderwać się, gdy zachodzi potrzeba, od różnego typu trudności codziennych w pracy bibliotek i zobaczyć problemy - ich istotę i uwarunkowania. Wiadomo bowiem, iż praca każdego człowieka, a więc i bibliotekarza, zależy jest nie tylko od niego samego lecz także od wielu czynników zewnętrznych, często od niego po prostu niezależnych. Trzeba więc dostrzec to wszystko co składa

się na ostateczny efekt pracy - efekt dobry lub niezadowalający. Szczególnie ważne jest to przy programowaniu np. rozwoju bibliotek i czytelnictwa określonego rejonu lub grupy społecznej i przy ocenie pracy podopiecznych placówek.

Znacznie większe wymagania należałoby postawić instruktorowi w odniesieniu do kontaktów z bibliotekami. Wydaje mi się, iż tutaj konieczna jest znajomość elementów dodatkowych dyscyplin takich jak psychologia, pedagogika, socjologia, a przede wszystkim dyscypliną zespalającą w sobie niezbędne doświadczenia m.in. już wymienionych nauk - tj. nauka organizacji i kierownictwa. Jest bowiem sprawą bardzo istotną, a wciąż rzadko spotykaną w naszym zawodzie, stosowanie zasad skuteczności (efektywności) naszej pracy. Cięży na nas, chwalebne zresztą, dziedzictwo minionych lat, szczególnie dziedzictwo końca XIX wieku - pracować z sercem. Ale dzisiaj, kiedy czytelnictwo w Polsce jest już niewątpliwie zjawiskiem społecznym, samo serce nie wystarcza, potrzebna jest jeszcze głowa. Zadaniem instruktora powinno być m.in. przekonanie bibliotekarzy i pomoc w wprowadzaniu racjonalnej, przemyślanej pracy, tzn. takiej pracy, która świadomie dobiera te formy działania, które dają szansę osiągnięcia możliwie najkorzystniejszych efektów. Aby jednak stosować coś świadomie - trzeba to znać. W tym aspekcie naszej pracy mamy jeszcze bardzo dużo do zrobienia, gdyż jest to dla wielu wciąż terra ignota.

W kontaktach z bibliotekarzami podopiecznymi instruktor powinien posiadać pewne cechy, podobnie jak każdy kierownik zespołu. Nabiera to szczególnej ostrości, kiedy instruktor musi przekazać czasem nieprzyjemne dla słuchającego sprawy, kiedy ma go pouczyć (czasem starszego od siebie wiekiem i stażem). Wśród wielu cech wymienię tylko niektóre.

- Opanowanie i spokój - szczególnie przy omawianiu spraw drażliwych konieczne jest zachowanie właściwego taktu.
- Umiejętność widzenia problemów pracy - nie pozwalać sobie na "rozmiękanie się" na drobiazgi.
- Hierarchizacja ważności spraw - głównie przy ustalaniu zaleceń poinstruktażowych.
- Konsekwencja postępowania - nie polega to jednak na twardym upieraniu się zawsze przy swoim, lecz na systematycznym egzekwowaniu wspólnych ustaleń.
- Jasność i precyzyjność wypowiedzi - ważne przy formułowaniu zaleceń, aby nie było przy ich realizacji nieporozumień lub wieloznaczności.

- Umiejętność przekonywania - specjalnie warto zwrócić na to uwagę, gdyż w czasie instruktażu lub kontroli, a przed ustaleniem zaleceń kontrolowanej osoby powinny być autentycznie przekonane o dwu rzeczach,
 - 1) że to rzeczywiście trzeba zrobić, i
 - 2) że to można zrobić, tzn. są możliwości kadrowe, czasowe itp.
- Sprawiedliwość oceny pracy bibliotekarza i biblioteki - jest to o tyle ważne, że poczucie sprawiedliwości lub niesprawiedliwości oceny człowieka może być dopingiem lub hamulcem ówcy, może dać bardzo różne skutki zależne też od cech osobowości ocenianego, jego wrażliwości i odporności psychicznej, zaangażowania emocjonalnego w pracę itd. Przy tej okazji podkreślam, że statystyka nie może być ani jedynym ani głównym elementem oceny pracy placówki.

W tej bardzo krótkiej wypowiedzi, nie mającej żadnych odkrywczych intencji, starałem się zasignalizować jedynie niektóre problemy związane z pracą instrukcyjną, a głównie z osobą instruktora. Każdy z tych problemów wymagałby szczegółowego rozwinięcia.

Życie przynosi jednak codziennie niemal nowe problemy. Trzeba więc stale być krytycznym w stosunku do swojej pracy.

Mieczysław Faber

INSTRUKTAŻ W ZAKRESIE SŁUŻBY INFORMACYJNO - BIBLIOGRAFICZNEJ W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH

W iadomo, że nic tak nie podnosi rangi i autorytetu biblioteki, jak wysoki poziom usług na rzecz środowiska.

Nikt lepiej nie popularyzuje naszych usług - jak zadowoleni z nas czytelnicy. Ich wymagania rosną. Chcą nie tylko wypożyczać książki, lecz również uzyskiwać informacje i porady. Coraz ważniejszym zadaniem bibliotek jest - jak najlepsze przewodnictwo po świecie słowa drukowanego.

Nie wszędzie jednak realizowane jest należycie to statutowe zadanie każdej biblioteki i filii.^{1/} Szczególnie ważnym czynnikiem doskonalenia pracy informacyjnej jest instruktaż prowadzony przez biblioteki różnych szczebli. Na podstawie obserwacji i wypowiedzi bibliotekarzy stwierdzić trzeba, że istnieje duże zapotrzebowanie na ten rodzaj działalności; ważne jest zarówno zwiększenie ilości wyjazdów, jak i usprawnianie metod instruktażu.

Spełnia on dwie funkcje :

- a. zastępczą - jest jedną z form niezbędnej edukacji zawodowej tych pracowników, którzy nie posiadają kwalifikacji bibliotekarskich,
- b. właściwą - służy podnoszeniu wiedzy i umiejętności bibliotekarzy oraz efektywności jego pracy.

Na marginesie trzeba stwierdzić, że nie wytrzymuje próby czasu twierdzenie, iż w miarę wzrostu kwalifikacji ta forma dokształcania zaniknie. Przeczy temu np. rozwój instruktażu w szkołach i innych placówkach oświatowych.^{2/}

1/ Mikuszevska B.: Rola instruktora w pracy informacyjnej biblioteki. Pomagamy sobie w pracy 1970 R.15 nr 4 s.10.

2/ Kostencka I.: Wizytacja zapowiedziana czynnikiem sprawczym aktywizacji rady pedagogicznej. Warszawa 1978 s. 106-110.

Instruktor^{1/} - to bibliotekarz - pedagog, doradca, inicjator, inspirator, który zawsze będzie miał wiele do zrobienia. Działalność informacyjna bibliotek musi być bowiem **s z y b c i e j i s k u t e c z n i e j d o s k o n a l o n a**.

Bibliotekarz nie może poprzestać na formalnych kwalifikacjach, niezbędne jest ciągłe uzupełnianie wiedzy. Celem instruktażu jest nie tylko usuwanie niedociągnięć, lecz również upowszechnianie wartościowych doświadczeń, rozbudzanie inicjatywy i ambicji.

Sygnalizujemy jedynie ważność rzetelnego przygotowania się do wyjazdu. Określenie celu, tematyki, przeczytanie sprawozdań i innych materiałów o danej placówce, przygotowanie odpowiednich materiałów metodycznych - to tylko niektóre czynności, które należy wykonać.

Korzystne jest stosowanie instruktażu z a p o w i e d z i a n e g o, którym działa aktywizującą na bibliotekarza.

Informujemy go wcześniej o zagadnieniach, które nas będą interesować, a niekiedy zlecamy także pewne prace do wykonania, np. analizę informacji udzielanych uczniom (tematyka, wykorzystanie źródeł, umiejętność postępowania się katalogami, bibliografiami i in.).

Prace instruktażowe w placówce można podzielić na trzy etapy :

1. Analiza pracy
2. Instruowanie
3. Zalecenia.

Analiza pracy

Trafność i skuteczność udzielanych przez instruktora porad uzależniona jest w poważnym stopniu od prawidłowego poznania stanu działalności informacyjnej w bibliotece (filii), a zwłaszcza tych zagadnień, które są przedmiotem pracy instruktora. Interesuje nas nie tylko praca c z y t e l n i, lecz także i w y p o z y c z a l n i, a niekiedy również inne odcinki pracy np. uzupełnianie zbiorów, współpraca ze środowiskiem. Sprawą niestety ważną jest wytworzenie klimatu życzliwości i wzajemnego zaufania. Przyjma to dokonowywanie rzetelnej analizy i oceny: wskazaniu osiągnięć, a także sposobów usunięcia braków. Niezbędna jest dokładna kontrola stanu r o a l i z a c j i z a l e c e n i.

1/ Terminem "instruktor" określam nie tylko instruktorów funkcyjnych, lecz także innych pracowników, którzy wykonują tego rodzaju prace np. dyrektorów NIGDP.

Jak poznajemy analizowane odcinki pracy ?

- a. Szczególnie godną polecenia i skuteczną jest metoda obserwacji towarzyszącej - dyskretnie obserwujemy, jak bibliotekarz udziela czytelnikom porad i informacji (jakość, sposób przekazu, wiedza bibliotekarza, stosunek do czytelników i in.), jak wykorzystuje katalogi, bibliografie, kartoteki.¹⁾ Jeżeli instruktor nie stosuje tej metody (obserwacja musi być rzetelna i nie może trwać kilkanaście minut) - to właściwie niewiele wie o pracy informacyjnej w podopiecznych placówkach, a zwłaszcza o jakości tych usług.
- b. Rozmowa z pracownikami, którzy udzielają informacji i porad czytelnikom, a także z kierownikiem biblioteki nie może być przypadkowa i chaotyczna, lecz powinna być prowadzona wedle z góry ustalonego programu. Jeżeli chcemy ustalić stan faktyczny i wyjaśnić wątpliwości, które wystąpiły w czasie badania warsztatu pracy, wówczas dialog cechować winna konkretność i wnikliwość; istotne jest m.in. ustalenie przyczyn i braków. Pożyteczne są również rozmowy z czytelnikami, zarówno z tymi, którzy korzystają z usług informacyjnych, jak i pozostającymi.
- c. Radanie warsztatu pracy informacyjnej i dokumentacji - to metoda najczęściej stosowana; ograniczanie się tylko do niej jest oczywiście niestuszne. Dość często jednak penetracja tych materiałów ma charakter powierzchowny i przypadkowy, wynika to z niezrozumienia roli i zakresu usług informacyjnych w bibliotece, czy filii.

Instruowanie

Z całym naciskiem podkreślić należy, że działalność informacyjna wymaga instruktażu szczególnie konkretnego i praktycznego. W zależności od wielkości placówki, stanu pracy informacyjnej i innych czynników - instruktaż jednorazowo obejmować może całość pracy, względnie tylko kilka zagadnień. Lepiej wnikliwie przeanalizować 3 - 4 zagadnienia, niż całokształt - ale powierzchownie, a więc mało skutecznie. Analizując niedociągnięcia - staramy się ustalić ich przyczyny zarówno subiektywne, jak i obiektywne, pilnie wysłuchujemy opinii bibliotekarza.

1/ Faber M.: Zapomniany rewir. Pomagamy Sobie w Pracy 1971. nr 2-3 s. 53

Wyrwałość i umiejętność przekonywania - to zalety instruktora, których nie można przecenić. Warto też uświadomić sobie, że w pracy tej musi on pokonywać liczne bariery m.in.:

- niektórzy bibliotekarze nie rozumieją znaczenia i potrzeby dobrze prowadzonej służby informacyjnej, wynika to czasem z braku wiedzy, czasem z rutyny lub wygodnictwa,
- działalność informacyjna jest niewłaściwie zorganizowana,
- istnieją nawyki prowadzenia pracy informacyjnej na niskim poziomie np. posługiwanie się niemal wyłącznie słownikami, encyklopediami; nie korzystanie z poradników bibliograficznych, czy kartotek.

Instruktaż w zakresie służby informacyjnej obejmuje wiele zagadnień. Przypomnijmy niektóre:

- Metody udzielania informacji,
- Uczenie czytelników korzystania z bibliografii i kartotek,
- Wykorzystywanie poradników bibliograficznych w pracy informacyjnej,
- Program szkolenia z zakresu służby informacyjnej dla pracowników filii bibliotecznych,
- Popularyzacja bibliografii i kartotek,
- Propaganda służby informacyjnej w środowisku,
- Współpraca z innymi bibliotekami w zakresie usług informacyjnych,
- Działalność informacyjna na rzecz uczniów,
- Wykorzystywanie kartotek i zestawień bibliograficznych,
- Opracowywanie planów rozwoju służby informacyjnej w bibliotece,
- Dokształcanie bibliotekarzy w zakresie informacji,
- Analiza potrzeb informacyjnych czytelników danej biblioteki oraz środowiska,
- Znajomość źródeł informacji przez bibliotekarza,
- Propagowanie usług bibliotecznych na zebraniach np. ZSMF, szkoleniach (partyjnych, rolniczych, zakładowych i in.) itp.,
- Usługi informacyjne dla instytucji, organizacji, zakładów pracy.

Jednym z zasadniczych warunków skuteczności instruktora jest stosowanie właściwych metod. Instruktor powinien wystrzegać się ogólników i monologów, natomiast - praktycznie uczyć wykonywania określonych prac, ponadto wskazywać odpowiednią literaturę. "... Instruowanie pracowników przy warsztacie pracy ma szczególną wartość ..."1/

1/ Urbańczyk F.: Zasady instruowania podczas wizytacji placówek kulturalno-oświatowych. Oświata Dorosłych 1970 nr 3 s. 135

W zależności od tematyki instruktażu, stanu pracy informacyjnej i innych czynników - stosujemy właściwe metody.

1. Instruktor wykonuje wspólnie z bibliotekarzem określone prace, udzielając równocześnie wskazówek i wyjaśniając wątpliwości. Może to być np. opracowanie tekstu afisza propagującego katalogi i kartoteki (2 wersje tekstu, dyskusja, wersja ostateczna). Chociaż metoda ta jest dość pracochłonna, to jednak warto ją częściej stosować, gdyż jest skuteczna - jeżeli np. bibliotekarz nie umie wykonać określonej pracy lub jest do niej wyraźnie uprzedzony.
2. Instruktor wykonuje samodzielnie pewne czynności, bibliotekarz występuje w roli obserwatora (I etap); instruktor udziela wyjaśnień (II etap). Instruktor np. informuje uczestników szkolenia rolniczego o zbiorach i usługach biblioteki. Następnie omawia z bibliotekarzem tę formę propagandy i plan dalszych prezentacji biblioteki w środowisku.
3. Instruktor przekazuje wskazówki ilustrowane materiałami metodycznymi, fotografiami, i in., następnie bibliotekarz realizuje zlecenie zadania; etap końcowy: omówienie wykonanej pracy. W swobodnej rozmowie omawiany jest np. problem popularyzacji poradników bibliograficznych wśród uczniów wspólnie z biblioteką szkolną. Z kolei bibliotekarz przygotowuje projekt swych działań w tym zakresie.

Zalecenia

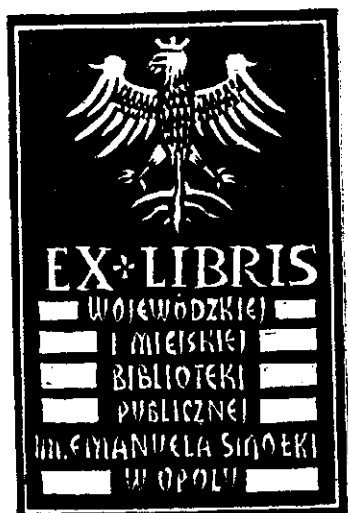
Zalecenia powinny być efektem dyskusji i wspólnych ustaleń - instruktora i bibliotekarza, sformułowanych w atmosferze wzajemnego zrozumienia i współpracy, gdyż wówczas jest większa pewność, że zostaną należycie wykonane. Czasem wymaga to dłuższego przekonywania. Bardzo ważne są także słowa uznania i zachęty ze strony bibliotekarza. Unikać należy natomiast ogólników typu: "rozwinąć propagandę biblioteczną", jak również formułowania zbyt wielu zaleceń. Jeżeli w bibliotece (filii) występują liczne braki, to trzeba się skoncentrować tylko na najważniejszych zagadnieniach. Zalecenia muszą być realne, dotyczy to zarówno terminów, jak i zakresu i rodzaju prac. Precyzując je uwzględniamy szereg czynników, m.in. stan działalności informacyjnej w bibliotece, przygotowanie zawodowe i ogólne biblioteka-

rza, efektywność jego pracy oraz środowisko, w którym działa placówka.

"...wartość zaleceń polega na tym, że mogą i powinny być wymierne. Odbierający je winien wiedzieć, co ma robić, co poprawić i jak ..." ^{1/}

Kończąc uwagi o instruktażu, podkreślić należy, że jest to temat obszerny, toteż wiele kwestii omówiono dość skrótowo. Są to problemy ważne, a zarazem złożone; doświadczenia i refleksje odnoszące się do tego odcinka działalności bibliotecznej powinny częściej być obecne na łamach czasopism fachowych.

^{1/} Pasierbiński T.: Wizytacja szkoły. Warszawa 1966 s. 100.

Antonina Solka

ODDZIAŁ INFORMACJI NAUKOWEJ I BIBLIOGRAFII BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ WYŻSZEJ SZKOŁY INŻYNIERSKIEJ W O P O L U.

Zyjemy w wieku rewolucji naukowej - technicznej, którego jedną z cech charakterystycznych jest tzw. eksplozja informacji, czyli szybki przyrost ilości i różnorodność materiałów źródłowych i pochodnych. Każde badanie naukowe to proces przetwarzania informacji i twórczości na jej podstawie nowej informacji. Przekazywanie informacji jest jednym z podstawowych i równocześnie koniecznym warunkiem prowadzenia jakichkolwiek prac badawczych oraz praktycznego zastosowania ich wyników.

Tymczasem jak wykazują badania, więcej niż 30% naukowej "siły roboczej" marnuje się, ponieważ potrzebna informacja nie dociera do odpowiednich osób w określonym czasie. Uświadomienie sobie tej prawdy sprawiło, że coraz więcej mówi się o znaczeniu służb informacji naukowej-technicznej, których zadaniem jest dostarczenie użytkownikowi potrzebnej mu informacji w odpowiedniej dla niego formie i we właściwym czasie.

Komórki informacji naukowej-technicznej i ekonomicznej działają w różnych instytucjach, przedsiębiorstwach gospodarczych, w Ośrodkach naukowych i bibliotekach. Celem niniejszego artykułu jest omówienie pracy Oddziału Informacji Naukowej i Bibliografii Biblioteki Głównej WSI w Opolu.

Biblioteka Główna WSI jest na terenie Opola największą biblioteką techniczną; jej czytelnicy to w 2/3 pracownicy naukowej-dydaktyczni i studenci Uczelni, zaś 1/3 stanowią pracownicy jednostek przemysłowych miasta, nauczyciele i młodzież szkół technicznych, studenci WSP (głównie z Wydziału Technicznego), a także hobbyści o zainteresowaniach technicznych. Te same kategorie użytkowników korzystają z usług Oddziału Informacji Naukowej.

Do najważniejszych zadań w pracy oddziału informacji naukowej, będącego komórka biblioteki uczelnianej, należy bieżąca obsługa informacyjna użytkowników, prowadzenie działalności dydaktycznej, prace dokumentacyjne i bibliograficzne, organizowanie podstawowego warsztatu pracy oraz publikowanie niezbędnych wydawnictw informacyjnych dla własnej Uczelni.

Stanowisko ds. spraw informacji naukowej utworzone w naszej bibliotece w listopadzie 1975 r. Od lipca 1976 r. działała dwuosobowa komórka informacji naukowej, którą w styczniu 1977 r. przekształcono w 4 osobowy Oddział Informacji Naukowej i Bibliografii. Wszyscy pracownicy OIN mają ukończone studia wyższe: dwie osoby bibliotekarskie, jedna politechniczne i jedna humanistyczne. Od I.VII.1977 r. OIN jest odpowiedzialny za prowadzenie Czytelni Głównej, czynnej codziennie od godz. 9⁰⁰ do 20⁰⁰. Takie rozwiązanie jest korzystne dla użytkowników informacji, którym dyżurujący pracownik zawsze służy fachową pomocą; z drugiej jednak strony pochłania czas, który powinien być efektywnie wykorzystany na prace związane bezpośrednio z informacją i dokumentacją, a nie z udostępnieniem, bo przecież to drugie zadanie jest zadaniem głównym w pracy Czytelni.

Podstawowym nośnikiem informacji naukowej jest słowo drukowane. Wśród nośników informacji na czoło wysuwają się czasopisma źródłowe, następnie książki monograficzne i materiały konferencyjne. Czasopisma abstraktowe i inne wydawnictwa informacyjne są niezbędne jako narzędzia doprowadzające do źródeł.

Mając świadomość potrzeb informacyjnych użytkowników i preferowanych przez nich źródeł, kształtujemy odpowiednio swój warsztat pracy. W OIN gromadzimy wszelkie dostępne bibliografie ogólne i specjalne. Wymienimy przykładowo kilka bibliografii specjalnych:

"Bibliografia budownictwa za lata 1945-1965" oraz jej bieżąca kontynuacja "Bibliografia budownictwa - piśmiennictwo krajowe"; "Polska bibliografia automatyki"; "Polska bibliografia analityczna mechaniki" oraz bibliografie publikacji naukowych pracowników wyższych uczelni technicznych w kraju, np. "Bibliografia publikacji pracowników Politechniki Śląskiej", "Bibliografia publikacji pracowników Politechniki Warszawskiej", "Bibliografia publikacji pracowników AGH" i inne.

Stosunkowo często wykorzystujemy przy udzielaniu informacji bibliografię załącznikową. Użytkownik otrzymuje wówczas monografię, poradnik lub inne kompendium wiedzy

na bliski jego zainteresowaniom temat i wskazówki, gdzie szukać wykazów bibliograficznych. Potem oczywiście użytkownik musi sprawdzić, czy poszukiwana przez niego pozycja znajduje się w naszych zbiorach, lub w wypadku jej braku - zamówić sprowadzenie w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych.

Czytelnicy nasi często zwracają się z prośbą o lokalizację książek i czasopism w bibliotekach. Aby odpowiedzieć na takie pytania gromadzimy wykazy nabytków bibliotek wyższych uczelni, "Centralne Katalogi Czasopism Zagranicznych" wydawane przez Bibliotekę Narodową, drukowane katalogi czasopism gromadzonych przez poszczególne biblioteki wyższych uczelni, instytutów naukowo-badawczych, PAN, biblioteki publiczne. Odczuwamy wyraźny brak bieżących katalogów książek zagranicznych w bibliotekach polskich. Korzystanie z telefonu w przypadku lokalizacji książek zagranicznych wydłuża załatwianie tego typu kwerend.

Użytkownicy zwracają się do nas także z prośbą o rozszyfrowania skrótu tytułu czasopisma, o podanie adresu instytucji czy uczelni, bywają pytania dotyczące WSI w Opolu czy też publikacji pracowników naukowych Uczelni. Aby odpowiedzieć na tego typu pytania gromadzimy w swoim księgozbiorze podręcznym księgi adresowe, informatory, encyklopedie, np. "Deutsches Bibliotheksadressbuch", "Internationales Bibliotheks - handbuch", "Informator o placówkach informacji w Polsce (biblioteki, ośrodki info)", "Informator o bibliotekach w PRL", "Wykaz instytucji prowadzących biblioteki fachowe"; "Informator nauki polskiej i tym podobne.

W przypadku poszukiwań bibliograficznych wykorzystujemy także informatory pośrednie, czyli wydawnictwa informacyjne skierowane do źródeł. Jednym z wartościowych jest "Informator o zakończonych pracach naukowych" wydawany przez CINTI w 11 seriach tematycznych. Wydawnictwo to zawiera informacje o niepublikowanych pracach naukowych, prowadzonych przez krajowe placówki naukowo-badawcze oraz szkoły wyższe, a także informacje o pracach doktorskich i habilitacyjnych.

Wydawnictwem informującym o pracach naukowych wykonanych w krajach RWPG jest "Referativnyi Sbornik Naucno-Issledovatel'skich Rabot" przygotowywany przez MCNTI w Moskwie na podstawie materiałów nadsyłanych przez poszczególne ośrodki narodowe. Ukazuje się on także w 11 seriach tematycznych i zawiera informacje o niepublikowanych pracach naukowo-badawczych, dysertacjach, programach dla EMC.

Ciekawym wydawnictwem jest przegląd dokumentacyjny prac naukowych wykonanych na Politechnice Wrocławskiej pt. "Nauka - Technika - Przemysł". W latach 1977 - 1979 ukazało się 7 zeszytów tego wydawnictwa. Rejestruje ono głównie prace przed ich opublikowaniem wydawane jako Komunikaty i Raporty. Komunikaty zawierają oryginalne opracowania opisujące końcowe wyniki prowadzonych prac badawczych, a także założenia tych prac lub ich częściowe rezultaty. W postaci Komunikatów wydawane są także wszystkie prace doktorskie. Przedmiotem Raportów są sprawozdania z prac badawczych wykonywanych na zlecenie instytucji i jednostek gospodarczych.

Często wykorzystywanym źródłem informacji bibliograficznych są także przeglądy dokumentacyjne, wydawane najczęściej przez BOINTE. Wymieńmy przykładowo kilka, spośród kilkunastu, jakie gromadzimy :

- Przegląd Dokumentacyjny Automatyki i Pomiarów, wyd. Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów "MERA-PIAP" w Warszawie,
- Prace Instytutu Mechanizacji Budownictwa (Przegląd Dokumentacyjny) wyd. Instytut Mechanizacji Budownictwa, BOINTE w Warszawie,
- Przegląd Dokumentacyjny, wyd. Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Budowy Urządzeń Chemicznych w Krakowie,
- Przegląd Dokumentacyjny Elektrotechniki, wyd. Instytut Elektrotechniki, BOINTE w Warszawie,

Gromadzimy także zagraniczne czasopisma typu abstraktowego : wiele serii "Referativnogo Żurnala", wydawanych przez VINITI w Moskwie, a także wydawnictwa w języku angielskim, jak "Applied Mechanics Reviews", "Electroanalytical Abstracts".

Źródła, które wymieniłam, to tylko kilka spośród wielu z których korzystamy obsługując naszych użytkowników.

Każdy ośrodek informacji prowadzi rozmaite kartoteki, usprawniające pracę i przyspieszające obsługę użytkowników. Kartoteką prowadzoną przez nas od 1976 r., liczącą obecnie ponad 94.000 pozycji jest kartoteka kart dokumentacyjnych CINTE. Gromadzimy karty dokumentacyjne z zakresu techniki i nauk matematyczno-przyrodniczych. Klasyfikacja kart jest zgodna z UKG, co pozwala szybko dotrzeć do potrzebnego materiału po sformułowaniu przez użytkownika tematu. Mankamentem systemu kart dokumentacyjnych jest duże, bo nawet aż roczne, opóźnienie

w stosunku do ukazania się materiałów źródłowych. Ze względu na trudności lokalowe będziemy musieli co pięć lat przeprowadzać selekcję kart dokumentacyjnych, eliminując ze zbioru karty najstarsze.

W podręcznych zbiorach OIN gromadzimy także zestawienia tematyczne, przygotowywane przez różne ośrodki uczelniane, instytutowe i branżowe w kraju, o tematyce zgodnej z zainteresowaniami poszczególnych Zakładów Uczelni. Innym użytkownikiem wskazujemy, kto opracował interesujące zestawienie i informujemy o możliwościach otrzymania tego typu materiału.

Bywają wypadki, że nie ma bibliografii ani tematycznego zestawienia na potrzebny temat; nie mamy także żadnego czasopisma informacyjnego, które zawierałoby bibliografię bieżącą. Aby skrócić poszukiwania w czasopismach naukowych opracowana została na kartach przeziernych kartoteka przedmiotowa zawartości czasopism źródłowych, które są u nas gromadzone. Czasopisma zostały ujęte na liście ułożonej numerycznie, przeliczone, opatrzone hasłami przedmiotowymi, a następnie hasła te naniesiono na karty przedzielone. Teraz na karcie wycięto otwory w miejscach odpowiadających numerom określonych tytułów. W ten sposób wiemy, że na temat kosztów parowych można znaleźć wiadomości w czasopismach opatrzonych numerami 174, 207, 789. Odczytujemy z listy tytuły tych czasopism i kierujemy do nich użytkownika.

Na życzenie pracowników Instytutu Inżynierii Lądowej prowadzimy kartotekę zagadnieniową, w której uwzględniamy m.in. następujące tematy: analiza wartości w budownictwie, budownictwo jednorodzinne, ekonomika budownictwa, gips jako materiał budowlany, informatyka w budownictwie, transport, optymalizacja i kilkanaście innych. Kartoteka założona w połowie 1976 r. zawiera w tej chwili około 3400 pozycji, a roczny przyrost materiału wynosi około 1400 opisów bibliograficznych książek i artykułów.

Informacji o dorobku naukowym pracowników naszej Uczelni udzielamy w oparciu o kartotekę, w której zbieramy materiał do "Bibliografii publikacji pracowników naukowych WSI w Opolu". Pierwszy tom obejmie prace naukowe powstałe w latach 1966 - 1976; w przyszłości bibliografia będzie się ukazywała jako rocznik.

Oprócz kartotek typu bibliograficznego i dokumentacyjnego, prowadzimy kartotekę tekstową, wykorzystując wycinki prasowe przesyłane nam przez "Biuro Wycinków - Głęb". Wycinki dotyczące WSI układane są w/g następu-

jących działów : Problemy ogólne, Nauka, Dydaktyka, Współpraca Uczelni z przemysłem; Współpraca Uczelni z zagranicą, Działalność organizacji międzeczłonowych.

Wśród form obsługi użytkowników wyróżnia się informacje indywidualną i zbiorową.

Informacja indywidualna to przekazywanie konkretnych wiadomości pojedynczemu użytkownikowi. Jej zaletą jest możliwość zorientowania się w konkretnych potrzebach czytelnika, wskazanie mu źródeł informacji bibliotecznej i bibliograficznej, a przez nawiązanie i podtrzymywanie kontaktu możliwość szerszego zapoznania użytkownika z materiałami informacyjnymi przydatnymi dla niego w dalszej samodzielnej pracy. Pracownik oddziału informacji pełni wtedy funkcję doradcy i przewodnika w poszukiwaniach bibliograficznych.

Drugą formą obsługi informacyjnej,wybiegającą naprzeciw potrzebom użytkowników, jest informacja zbiorowa. Jedną z ważniejszych form informacji zbiorowej, stosowaną w bibliotekach szkół wyższych, jest szkolenie studentów, przygotowujące użytkowników do samodzielnej poszukiwania informacji i umięjętne korzystania ze źródeł informacji.

Przysposobienie biblioteczne dla studentów I roku rozpoczęliśmy w roku akademickim 1976/77 i dotychczas w zajęciach tych brało udział 1403 studentów. Przysposobienie biblioteczne odbywa się w pierwszych dniach roku akademickiego, jego program przewiduje jedną godzinę wykładu, którego celem jest ogólne zapoznanie z historią rozwoju bibliotek, z historią i organizacją naszej placówki, pracą poszczególnych jej działów. Na zakończenie omawiamy kilka książek, które mogą pomóc studentom w adaptacji do nowego środowiska, a także podają metody samodzielnej pracy umysłowej. Teraz właśnie, i tu, w bibliotece, student musi zdać sobie sprawę z zasadniczej różnicy między szkołą średnią a wyższą uczelnią. Po wykładzie, na którym są obecni wszyscy studenci I roku danego Instytutu, następuje podział na grupy i odbywają się 3 godziny ćwiczeń dla każdej z grup. Zajęcia w grupach odbywają się w sali katalogowej, gdzie omawiane są zagadnienia związane z posługiwaniem się katalogiem alfabetycznym i rzeczowym, mówi się o transliteracji, uczy odróżnienia karty głównej w katalogu od różnego rodzaju odsyłaczy.

Druga godzina zajęć odbywa się w Czytelni. Tu mówimy o budowie książki, zwracamy uwagę na rolę wstępu, spisu treści, wskazujemy, gdzie szukać bibliografii załącznikowej. Omawiamy budowę artykułu naukowego, Wspominamy o układzie czasopism w naszej Czytelni i zwracamy uwagę na wydreśnione czasopisma informacyjne.

Na trzecią godzinę zajęć prosimy studentów do Oddziału Informacji Naukowej. Tu mówimy o zadaniach służby informacyjnej w bibliotece, o naszym warsztacie pracy - pokazujemy zgromadzone bibliografie ogólne i specjalne, encyklopedie, słowniki, drukowane katalogi czasopism zagranicznych wydawane przez BN i drukowane katalogi czasopism wydawane przez biblioteki uczelniane. Omawiamy znajdujące się w OIN czasopismo informacyjno-bibliograficzne, pokazujemy prowadzone przez nas kartoteki.

Działalność informacyjna na rzecz użytkownika zbierowego to przygotowywanie różnego rodzaju wydawnictw. Korzystając z pomocy koleżanek z innych działów opracowaliśmy "Informator o bibliotece WSI".

Drugim ważnym wydawnictwem, wykorzystywanym zwłaszcza przez pracowników zatrudnionych w Instytutach edygodnych od biblioteki, jest "Wykaz czasopism gromadzonych w latach 1966 - 1975". Pozwala on sprawdzić czy posiadamy dane czasopismo, jakie roczniki, jaka jest jego sygnatura - i telefonicznie zamówić potrzebny numer z prośbą o dostarczenie go z magazynu do Czytelni.

Obecnie ukazał się "Wykaz czasopism zgromadzonych w roku 1976", a przygotowujemy do druku "Wykaz czasopism za lata 1977 - 1978". Chcemy, aby wydawnictwo to było regularnie ukazującym się rocznikiem.

W chwili powstania Oddziału za jeden z podstawowych naszych obowiązków uznaliśmy informowanie o nabytkach biblioteki. W ciągu roku przygotowujemy 10 numerów "Wykazów nabytków", w których rejestrowane są druki zwarte, informacje o pracach doktorskich i habilitacyjnych otrzymywane w ramach SYNABY, tytuły ciekawszych artykułów z "Zeszytów Naukowych" różnych Uczelni.

Wydawnictwem, nad którym ostatnio podjęliśmy pracę, jest "Katalog książek zagranicznych w zbiorach BG WSI". Zlokalizowanie książki zagranicznej następuje często wielokrotnie i duża część bibliotek naukowych podejmuje trud wydawania tego typu katalogów, wiedząc o ich przydatności w innych placówkach.

Jedną z form obsługi użytkowników zbierowych są także wystawy i wystawki. W latach 1977 - 1979 urządziliśmy na terenie biblioteki kilkanaście wystawek nowości oraz 12 wystawek tematycznych. We wrześniu, w czasie trwania zajęć z przysposobienia bibliotecznego, urządzamy wystawkę, na której ekspozowane są bibliografie ogólne i specjalne oraz typowe wydawnictwa informacyjne. Tematyka kilku innych wystawek była następująca: "Encyklo-

pedie techniczne w zbiorach BG", "Udział Polaków w badaniach kosmicznych", "Postęp w przemyśle Polski Ludowej", "Skrypty Politechniki Wrocławskiej w zbiorach BG" i inne.

Mamy za sobą także dwie duże wystawy. W styczniu 1977 r., przy współpracy Ambasady Francuskiej w Warszawie, urządziliśmy wystawę zatytułowaną "Francuska Książka Naukowa". Z okazji 60-tej rocznicy Rewolucji Październikowej, korzystając z pomocy Domu Radzieckiej Nauki i Kultury w Warszawie, przygotowaliśmy na terenie Uczelni wystawę "Przygotowanie kadr naukowych w Związku Radzieckim.

Wystawy mające ciekawą i bogatą oprawę plastyczną są dobrą formą propagandy książki i biblioteki, jako instytucji, które te książki gromadzi.

Do obowiązków OIN należą także prace dokumentacyjne. W Oddziale prowadzimy katalogę opublikowanych prac naukowych pracowników naszej uczelni, oraz katalogę prac dyplomowych i magisterskich, jakie powstały w WSI w Opolu.

"We współczesnej bibliotece usługi informacyjne urosły niepomiernie i wysunęły się na pierwsze miejsce przed gromadzeniem, opracowaniem i udostępnianiem zbiorów... Wobec ogromnej produkcji wydawniczej na całym świecie i powiększających się zapotrzebowań społecznych na odpowiednio wyselekcjonowane wiadomości - sprawność działania bibliotek w tym zakresie będzie miała decydujący wpływ na społeczne efekty tej działalności w dziedzinie kultury, nauki, gospodarki" - powiedział J. Fajkowski na inauguracji Roku Bibliotek i Czytelnictwa.

W krajowym systemie informacji SINTO biblioteki stanowiąc będą szczególnie ważne ogniwo funkcjonalne ze względu na zasobność posiadanych zbiorów dokumentów pierwotnych, rozbudowaną strukturę sieci bibliotecznej, umożliwiającą skuteczne rozprzestrzenianie informacji i na szerokie kręgi użytkowników z utrwalonymi nawykami korzystania z bibliotek i zlokalizowanych przy nich środków informacji.

mgr Eliza Chmiecik

WYKORZYSTYWANIE BIBLIOGRAFII I KARTOTEK BIBLIOGRAFICZNYCH W PRACY INFORMACYJNEJ BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ W BRZEGU

Jest powszechnie wiadomo, że działalność informacyjna - to podstawowa funkcja współczesnej biblioteki. Szybki wzrost ilości publikacji, zwłaszcza artykułów na łamach czasopism, sprawia że czytelnik coraz częściej potrzebuje szybkiej, skutecznej i sprawnej informacji.

Udzielanie pomocy czytelnikowi, informowanie go o metodach zbierania piśmiennictwa na określony temat i o wszelkich usługach bibliotecznych oraz ułatwieniach - to powszednie i normalne czynności bibliotekarza.

Dynamiczny rozwój oświaty stawia przed osobami uzupełniającymi wykształcenie zawodowe i ogólne ważne zadanie - szybkie dotarcie do potrzebnej literatury. Duże żądania w tym zakresie stają przed bibliotekami.

Potrzeby czytelnicze i informacyjne użytkowników naszej Biblioteki zrodziły potrzebę stworzenia służby informacyjno-bibliograficznej. Zaczęto kompletować księgozbiór podręczny, który obecnie liczy ok. 2.500 wol. Są to przede wszystkim pozycje o charakterze informacyjnym, encyklopedie, bibliografie, słowniki, kompendia i regionalia. Księgozbiór jest systematycznie uzupełniany w podstawowe pozycje z zakresu literatury pedagogicznej, psychologiczno-społecznej, naukowej i w mniejszym stopniu literatury pięknej.

Podstawowe źródło informacji o zawartości księgozbioru biblioteki stanowią katalogi: alfabetyczny, rzeczowy i katalog księgozbioru podręcznego. Nie mniej ważną rolę w dziedzinie informacji spełniają kartoteki, które ogólnie podzielić można na: bibliograficzne, tekstowe i pomocnicze.

Z kartotek bibliograficznych najbardziej rozpowszechnione są kartoteki zagadnień aktualnych: kartoteki zagadnieniowe.

Gromadzi się w nich, w układzie przedmiotowym, opisy bibliograficzne /skrótowe/ najważniejszych pozycji na tematy powtarzające się w zapytaniach czytelników lub też takie, co do których biblioteka spodziewa się większego zainteresowania.

Kartoteka ta zawiera kilkanaście tematów, w obrębie każdego z haseł tematycznych znajdują się opisy podstawowych pozycji zwartych oraz ważniejszych artykułów z czasopism /prenumerujemy w skali rocznej ok. 120 tytułów/ głównie zresztą z tych, które biblioteka posiada.

Kartoteka zagadnieniowa służy celom doraźnej informacji i prowadzona jest pod kątem potrzeb naszych czytelników. Istotnym jej dopełnieniem jest kartoteka: "NURT". Utworzenie ją z myślą o nauczycielach studiujących i podnoszących swoje kwalifikacje. Są to głównie uczestnicy rocznego egzaminu kwalifikacyjnego/równow znego studiom wyższym/ oraz międzyszkolnych zespołów samokształceniowych.

Materiały gromadzone są wg bloków tematycznych tj.: filozofia, psychologia, pedagogika, podstawy nauk politycznych z elementami ekonomii politycznej, nauczanie początkowe i matematyka.

Oprócz wkładek z "Oświaty i Wychowania" dysponujemy nagraniami magnetofonowymi poszczególnych wykładów, które były emitowane w telewizji. Zawartość treściowa posiadanych przez bibliotekę materiałów "NURT" znajduje swoje odbicie w kartotece, gdzie zastosowaliśmy układ wg tematów, a w tematach wg chronologii. Materiały udostępniamy na miejscu i wypożyczamy do domu.

Duży procent naszych czytelników to studujący lub doszkalający się nauczyciele szkół podstawowych, przedszkoli, szkół średnich. Obsługujemy również studentów stacjonarnych i zaocznych głównie studentów pedagogiki, psychologii i filologii polskiej.

Znaczną część odpowiedzi na pytania czytelnik znajduje samodzielnie korzystając z istniejących kartotek, do których często odsyłamy. Z myślą o wygodzie czytelnika zastosowaliśmy bardzo szczegółowy podział niektórych tematów np.

P e d a g o g i k a :

- zagadnienia ogólne
- kadry pedagogiczne
- powszechne doskonalenie ideowe - wychowawcze nauczycieli
- psychologia wychowawcza
- pedagogika praktyczna
- i t d.

D y d a k t y k a . M e t o d y k a .

- nauczanie początkowe
- język polski
- języki obce
- historia
- filozofia
- wychowanie obywatelskie
- przysposobienie do życia w rodzinie
- i t d.

Korzystanie z kartotek i katalogów nie sprawia naszym czytelnikom większych trudności. Przy numerycznym układzie księgozbioru utworzone bardzo szczegółowe podziały.

Potrzeby naszych odbiorców koncentrują się głównie na takich zagadnieniach, jak : metodyka nauczania poszczególnych przedmiotów, wychowanie w szerokim ujęciu, kierowanie szkołą, nadzór pedagogiczny itp. Co pewnie czas wypływają nowe zagadnienia.

W związku z realizowaną obecnie reformą szkolną - wyrostło mnóstwo nowych problemów pedagogicznych, o których nauczyciele skwapliwie szukają materiałów w książkach i czasopiśmie. Tematami takimi są : aktywizacja uczniów w procesie nauczania i wychowania, nauczanie problemowo-zespołowe, realizacja programu w zreformowanej szkole itp. W ostatnich latach ujawniło się także duże zainteresowanie sprawami psychologii ogólnej, wychowawczej i rozwojowej. Oto przykłady kwerend zgłaszanych przez naszych czytelników : osobowość ucznia, człowieka dorosłego czy nauczyciela - wychowawcy, dzieci wybitnie zdolnych, psychologia pracy, odpowiedzialność w ocenianiu postępowania innych osób itp.

Obok wskazywania bibliografii do tych tematów biblioteka często musi udzielać informacji czytelnikom gromadzącym materiały z innych dziedzin. Poszukują oni często recenzji książek z zakresu literatury pięknej i naukowej, materiałów bibliograficznych i monograficznych o wybitnych ludziach, książek z zakresu krytyki literackiej, kultury, sztuki, i zagadnień społeczno-politycznych.

Udzielanie pomocy bibliograficznej zgłaszającym się czytelnikom prowadzą pracownicy w oparciu o szeroko rozbudowany katalog rzeczowy biblioteki, księgozbiór podręczny czytelników oraz kartoteki.

Realizowane kwerendy dotyczące problematyki pedagogicznej, dydaktycznej, psychologicznej, społeczno-politycznej, literackiej i historycznej. Oto przykładowe tematy kwerend najbardziej typowych dla naszej biblioteki : szkolnictwo pol-

skie w latach wojny i okupacji; esobowość nauczyciela i jego autorytet; kierowanie szkołą; wychowanie przez pracę; wychowanie przez sztukę; pedagogizacja rodziców; wolny czas ucznia i praca pozalekcyjna; badanie wyników nauczania; technika pracy umysłowej.

Dzięki znacznej rozbudowie kartetek zagadnieniowych w ciągu ostatnich kilku lat, informacje bibliograficzne są obecnie udzielane w postaci spisu kilku lub kilkunastu pozycji zwartych i artykułów na określony temat.

O zawartości treściowej naszych kartetek staramy się informować czytelników w czasie spotkań kadry nauczycielskiej w ramach zespołów samokształceniowych, na które jesteśmy zapraszani.

Propagujemy je również na zebraniach rady oddziałowej Związku Nauczycielstwa Polskiego. Indywidualnie zgłaszający się czytelnicy są na bieżąco zaznajamiani z kartotekami bibliograficznymi, które stanowią poszerzenie i uzupełnienie katalogów bibliotecznych.

Kartoteki składają się z licznych poddziałów, dlatego korzystanie z nich nie sprawia czytelnikom, nawet tym mniej wyrobionym większych trudności.

Często jednak zdarza się, że czytelnik chce by potrzebnych materiałów dostarczył bibliotekarz. Wynika to z pośpiechu i braku umiejętności w posługiwaniu się źródłami informacyjnymi biblioteki. W takich przypadkach staramy się przekonywać i nakłaniać czytelników do samodzielnego wyszukiwania potrzebnych im publikacji.

Trudności nauczycieli dekształcających się polegają głównie na dotkliwym braku czasu oraz niedostatku informacji na temat: gdzie i jak szukać. Biblioteka pedagogiczna nie może zastąpić biblioteki uczelni wyższej. Nauczycielowi potrzebna jest przede wszystkim informacja, gdzie może wyszukać i otrzymać potrzebne mu wydawnictwa.

W ostatnich latach nastąpił rozwój wypożyczania międzybibliotecznych. Dostrzegamy jednak niedociągnięcia: zbyt mała jest propaganda tej formy usług bibliotecznych. W bardzo małym stopniu wykorzystywane są bibliografie i poradniki bibliograficzne. Na ogół studujący nauczyciele zgłaszają się z gotowymi zestawami literatury na konkretny temat i poszukują ich w naszej bibliotece.

Odczuwamy dotkliwy brak poradników bibliograficznych dotyczących zagadnień pedagogicznych w szerokim rozumieniu. Luki w tym zakresie staramy się uzupełniać poprzez wykorzystywanie zestawów bibliograficznych/otrzymywanych

z PBW/ oraz wykazów nabytków literatury pedagogicznej, psychologicznej i socjologicznej /własnych i PBW/.

W dotychczasowej pracy nie zaobserwowano zainteresowania bibliografiami, których mamy zresztą bardzo mały wybór. Ci zaś czytelnicy, którzy z nich korzystają /nieliczne jednostki/ niejednokrotnie nie umieją się nimi posługiwać. Np. czytelnik poszukujący materiałów do sporządzenia wykazu literatury pn. "Satyra polska, która ukazała się w latach 1969 - 1979" był zaskoczony, kiedy podane indeksy przedmiotowe do "Przewodnika Bibliograficznego" za interesujący go okres. Po zapoznaniu go z zasadami korzystania z w/w bibliografii, zebrał bogaty zestaw literatury. Sądzić należy, że przy następnym kontakcie z tą bibliografią będzie już umiał nią się posługiwać. Indywidualne poradnictwo w zakresie służby informacyjnej powinno być prowadzone w miarę konkretnych potrzeb naszych czytelników, gdyż daje one najtrwalsze efekty.

Czytelnicy odczuwają wprost awersję do posługiwania się bibliografiami. Z reguły proszą o 1 - 2 pozycje, które dałyby pełne odpowiedzi na interesujące ich problemy.

Chcą najniżej, ze swojej strony, wysiłkiem osiągnąć żądane wyniki. Przykład : temat kwerendy - Dorobek gospodarczy i społeczno - kulturalny Ziemi Zachodnich i Północnych w okresie 35-lecia; podane bibliografię : Czarniecki F.: Bibliografia Ziemi Zachodnich 1945 - 1958. Z wielką niechęcią, po uprzednim zapoznaniu z zasadami korzystania, zaczęła czytelniczka wyszukiwać materiały. Wkrótce zrezygnowała z dalszych poszukiwań i zadawała się krótkimi informacjami zawartymi w publikacjach : "Polska' 75"; "Polska - Informator", "Polska - zarys encyklopedyczny".

Pracownicy naszej biblioteki /3 etaty i 1 ryczałt/ nie są w stanie poświęcać takim czytelnikom zbyt wiele czasu. Wynika to z konieczności obsługi pozostałych czytelników. Tym bardziej jest to niemożliwe, że nie mamy samodzielnie działu informacyjno-bibliograficznego. Pracę w tym zakresie wykonuje każdy pracownik, który aktualnie pełni dyżur w wypożyczalni.

EX LIBRIS

WOJEWODZKIEJ
IMIĘSKIEJ

BIBLIOTEKI

PUBLICZNEJ

IM. EMANUELA SMOŁKI

W OPOLU

Maria Sławska

MOJA PRACA W BIBLIOTECE

Na samym wstępie chciałabym zaznaczyć, że w bibliotece pracuję dopiero rok i trudno mi z tej perspektywy mówić o jakichś dużych osiągnięciach. Niemniej dla wyjaśnienia dodaję, że w pracy bibliotekarskiej sporo doświadczeń wykorzystywałam z mej długiej, bo liczącej aż 15 lat pracy nauczycielskiej.

Właśnie o pierwszym roku swej pracy w bibliotece chciałam napisać parę słów. Był to dla mnie okres trudny, gdyż przenieśliśmy się z bardzo żywotnego, ruchliwego środowiska przedszkolnego i znalazłam się za biurkiem bibliotecznym. Jednym słowem rozpoczęłam pracę w nieznanym mi środowisku wiejskim z nieznanymi czytelnikami, których w szybkim tempie starałam się poznać. Okazją ku temu były indywidualne rozmowy z czytelnikami w bibliotece na temat przeczytanej książki, pomoc w znalezieniu ciekawej lektury, a że przykładałam dużą wagę do tych indywidualnych kontaktów i miałam dla każdego czytelnika czas, nasze rozmowy zaczęły przybierać charakter bardziej osobisty. Z przejęciem wysłuchiwałam opowiadań dzieci o ich nauce w szkole, o kolegach, którzy się biją, o zahwie i pracy w ogródku, na polu, o ich radościach, smutkach i kłopotach.

Przychodzili też starsi - emeryci - opowiadali o swej pracy, z której odeszli, o swych dzieciach i o tym, że tak trudno pogodzić im się z obecnym losem. Niejednokrotnie też musiałyśmy trzymać kciuki, bo Irenka lub Ania miały klasówki, zdawały egzamin z prawa jazdy itp. Te na pozór zwykłe rozmowy, ale pełne serdeczności i zrozumienia wytworzyły tę pierwszą więź, jaka zaczęła mnie łączyć z moimi czytelnikami.

Do biblioteki przychodziło kilkanaście dzieci przedszkolnych. Zapisywałam sobie na karteczce ich nazwiska /było ich 8/ i postanowiłam dzieciom kupić książeczki do kolorowania. Książeczki kupiłam, napisałam kilka słów dedykacji, zaprosiłam tę grupkę malców do biblioteki i wręczyłam im książeczki, częstując także słodyczami. Oczywiście, dla wyjaśnienia dodaję, że książeczki kupiłam za swoje pieniądze - bibliotecznym na ten cel nie było. Ale jak się później okazało, dzieci przedszkolnych zapisanych w bibliotece było nie 8 a 17. Przyszły do biblioteki i powiedziały, że one też są zapisane. Musiałam ponownie kupić książeczki, bo dzieciom dałam słowo, że nagrody otrzymają. Zdobyłam je z trudem w Leśnicy. Dzieci książeczki otrzymały, z czego się niezmiernie cieszyły. Od tej pory młodsze dzieci przedszkolne przychodziły do biblioteki z rodzicami, by się zapisać, a jedna matka zapytała :

- proszę pani, mogłabym już takie dziecko zapisać do biblioteki ? /dziewczynka miała 5 lat/.

Oczywiście, wszyscy nowi - mali czytelnicy otrzymywali książeczki i tak jest do dziś. Przy okazji jak bibliotekę odwiedzały dzieci przedszkolne z rodzicami, pytałam matek czy chcą odpisać sobie z książek jakieś przepisy kulinarne. Ku mej wielkiej radości kobiety zapisywały się i chętnie wypożyczały książki, niektórzy pytały czy mam coś o haftowaniu, szyciu, o kwiatkach i w ten sposób zyskiwałam sobie nowe rzesze czytelników.

Zaprosiłam też dzieci z młodszych klas szkoły podstawowej na bajki. Mimo, że tyle razy opowiadałam bajki, miałam tremę, bo dzieci przyszyły z panią nauczycielką. Bajeczki bardzo im się podobały, obserwowałam ich reakcje, a gdy zaczęły na koniec bić brawo i pytać kiedy znowu ich zaproszę, byłam miłe zaskoczona.

Zachęcona tą wielką spontanicznością ze strony dzieci zaprosiłam je do biblioteki na zgaduj-zgadulę. Pytania ułożyłam sama. Dotyczyły tytułów i treści książek ogólnie znanych dzieciom. Jako ilustracji użyłam pacynki. /z mej prywatnej kolekcji/. Wzięłam te najciekawsze - misia, który otwiera pyszczek i "mówi" i Pinokia. Za prawidłowe odpowiedzi kukietki częstowały dzieci słodyczami.

W bibliotece mam płytę "Czerwony Kapturek". Ponieważ w domu posiadam zestaw pacynek, zaprosiłam dzieci /kolejno poszczególne klasy/ do teatrzyku. Włączyłam adapter z płytą, a sama za parawanem peruszałam kukietkami. Na następnych przedstawieniach dla pozostałych klas dzieci same peruszały kukietkami, a ja mogłam obserwować jak pozostałi uczniowie reagują na losy dziewczynki - Czerwonego Kapturka. Mimo, że bajkę znają, widziałam, że przedstawienie pochłonęło ich całkowicie.

Kiedy piszę o dzieciach, wspomnę jeszcze o tym, że zapraszałam je do udziału w konkursach czytelniczo-rysunkowych. Wszystkie dzieci otrzymały na zakończenie konkursu książeczkę - nagrody. Notatkę o konkursie wysłałam do redakcji "Trybuny Odrzańskiej". Po jej ukazaniu się w gazecie wszyscy bardzo się cieszyli, a najbardziej zdobywcy trzech pierwszych nagród, których nazwiska w notatce wymieniłam. Chciałam w ten sposób sprawić satysfakcję dzieciom, a starszym pokazać, że u nas w bibliotece coś się dzieje.

Bardzo lubię dzieci, cieszę się kiedy przychodzą, pomagam im w wyborze lektury. Kiedy jest mało osób, biorę książkę do ręki i czytam Ewie, Damianowi, czy Marioli fragment opowiadania lub jakiś wierszyk /z odpowiednią intonacją/ i mówię: "weź sobie tę książeczkę, ona jest taka ładna". Dzieci biorą. Pozostawiam im też swobodę wyboru. Jeszcze napiszę o jednym sposobie docierania książek do dzieci. Przejrzałam półkę z książkami popularnonaukowymi i wyjęłam kilka książek dla dzieci z ładnymi obrazkami. Położyłam je na dolnej półce w zasięgu ręki dziecka. I w ten sposób dzieci czytają książki, które po prostu przemyciłam z innej półki. Sama też zachęcam do czytania: "-weź sobie tę książeczkę, przeczytasz i dowiesz się jak to się dzieje, że w telewizorze oglądasz bajki, filmy, Holka i Lolka". /"Telewizja z przodu i z tyłu"/. Kiedy o tym piszę chciałam zaznaczyć, że polecając książkę czytelnikom sama muszę ją znać, całą lub tylko jej fragmenty. Bywa, że czytelnicy sami opowiadają mi treść przeczytanych książek.

Zaczęłam pisać o dzieciach, bo praca z nimi jest mi najbardziej znana, najbliższa. A teraz słów parę o nieco starszych czytelnikach - młodzieży. Pod koniec kwietnia ub.r. zorganizowałam dla nich wspólnie ze szkołą spotkanie autorskie z Aleksandrem Minkowskim, które było bardzo udane i ożywiło życie kulturalne naszej wsi.

W roku 1978 wspólnie z młodzieżą rozpoczęliśmy akcję zbierania książek dla dzieci z okazji Międzynarodowego Roku Dziecka. Do tej pięknej akcji włączyły się prawie wszystkie instytucje i zakłady pracy naszej wsi, czytelnicy, a także uczniowie Liceum Ogólnokształcącego w Strzelcach Opolskich. Zebraliśmy około 100 książeczek, które powiększyły zbiory naszej biblioteki. Pracownicy Instytucji, dyrektorzy zakładów pracy jak również młodzież LO otrzymali podziękowania. W Liceum Ogólnokształcącym podziękowania dyrektor szkoły przeczytał młodzieży imiennie na apelu /o czym dowiedziałam się od czytelniczki/.

Na samym początku pisałam o indywidualnych rozmowach z czytelnikami. Teraz chciałam napisać, że jedna z takich

rozmów była niezwykle owocna. Był to wieczór, ostatnie dni sierpnia. W bibliotece siedziała Jadzia - uczennica LO i Anka. Opowiadały o swoich wakacyjnych pędzłach. Dziewczyny żaliły się m.in., że teraz nic ciekawego u nas się nie dzieje, że jest nuda i wtedy padła propozycja założenia w bibliotece jakiegoś kółka. Przychyliłam się do tej propozycji i za kilka dni powstało "Koło Miłośników Biblioteki", którego przewodniczącą została Jadzia Tarsa, uczennica LO.

Początkowo do koła zapisało się 20 osób, a teraz jest ich aż 41 i ciągle przychodzą nowi, których nie możemy już zmieścić. Do KMB należą dzieci, młodzież i parę osób dorosłych. Organizujemy "wieczory poezji" przy świecach - dla starszych. Były też ogniska w lesie, pieczenie ziemniaków, gry, mecz piłki nożnej. Mini-konkurs z nagrodami dla dzieci najmłodszych na najładniej przeczytany wiersz. Najmłodsze dzieci z KMB pisały do Mikołaja - Joulupukki do Finlandii (adres był w "Świerszczyku" i "Przyjaciółce"). Otrzymały stamtąd duże kolorowe karty z życzeniami świątecznymi.

Organizujemy również wspólne wyjazdy do kina na filmy m.in. na "Panny z Wilka" według opowiadania J. Iwaszkiewicza, i do teatryku kukietkowego do Strzelec.

Był też "Wieczór śląski", rozmowy o książkach, które warto przeczytać, były wieczory np. "Moje hobby", słuchanie płyt p.t. "Przeboje sprzed lat", no i oczywiście były przepiękne "Andrzejki"! Cudowne wróżby, które napewno się spełniły, herbatka, pączki i dużo ... śmiechu. Założyliśmy też foto-gazetkę, ilustrującą nasze spotkania i inne imprezy. Młodzież z Koła Miłośników Biblioteki brała udział w czynnie partyjnym. Po czynnie było ognisko, pieczenie ziemniaków i kiełbasy, mecz piłki nożnej.

Członkowie KMB pomagają mi w pracy w bibliotece. Ściągają od czytelników zaległe książki, oklejają podarte i zniszczone woluminy, zachęcają innych do powiększenia grona czytelników.

Nasze koło działa zaledwie parę miesięcy i sama aż się zdziwiłam, gdy raz Anka powiedziała :

" - jak pani nie było w czwartek, to ja nie wiedziałam co mam ze sobą w domu zrobić. Cała byłam aż chora, bo nie było spotkania KMB".

Pewnego dnia opowiadała : "W czwartek jak mamy w szkole /dojeżdża do Gliwic/ ostatnią lekcję to ja się tak denerwuję, żeby tylko zdążyć na pociąg i przyjść na zajęcia".

Planujemy sobie tylko godzinkę na spotkanie KMB/w każdy czwartek/, ale niejednokrotnie rozchodzimy się dopiero po 2 godzinach, młodsze dzieci wysyłamy do domu wcześniej. Tak miło nam się gawędzi i wspólnie spędza czas.

Obecnie mamy swoje stałe fundusze i na razie nie będzie problemu z pieniędzmi na nagrody i kwiaty. Właśnie na kwiaty, bo symboliczny goździk otrzymała w ubiegłym roku 500 - na czytelniczkę. W tym roku otrzyma kwiaty 1, 100, 200 czytelnik.

Kończę pisać wspomnienia o pierwszym roku mej pracy w bibliotece i zachęcam Koleżanki do podzielenia się doświadczeniami ze swej pracy na łamach naszego pisma.

OPOLJE
P
POTSDAM
EX LIBRIS 1973

Halina Bulanda

LEKCJA BIBLIOTECZNA " POWSTANIA ŚLĄSKIE "

Lekcja biblioteczna przeznaczona jest dla młodzieży szkół średnich.

Cel lekcji.

1. przekazanie pewnej sumy wiedzy związanej z plebiscytem i trzema powstaniami śląskimi,
2. zwrócenie uwagi na aparat pomocniczy książki i sposób wykorzystania go w zbieraniu informacji,
3. nauczenie swobodnego korzystania z informacji zawartych w książkach i czasopismach,
4. zaznajomienie młodzieży z warsztatem informacyjno-bibliograficznym biblioteki i sposobem korzystania z niego / katalogi, księgozbiór podręczny, kartoteki, księgozbiór literatury regionalnej /,
5. wdrażanie młodzieży do pracy w zespole i nauczanie swobodnego wypowiedzania się na różne tematy.

Plan lekcji.

1. wstęp wprowadzający oraz omówienie programu lekcji bibliotecznej,
2. zaznajomienie uczestników z zadaniami ćwiczebnymi oraz omówienie poszczególnych zestawów,
3. przypomnienie techniki poszukiwania książek i czasopism / katalogi, klasyfikacja, sygnatury, układ książek na półkach, układ czasopism /,

4. omówienie budowy książki i czasopiśma i sposobów poszukiwania w nich informacji,
5. przeprowadzenie ćwiczeń w grupach, nadziewanie przebiegu ćwiczeń oraz udzielanie wskazówek i pomocy uczestnikom,
6. omówienie wyników ćwiczeń,
7. podsumowanie lekcji bibliotecznej.

Bibliografia

Książki

1. Beniaz A. Walki o Kędzierzyn i Górę Św. Anny. Katowice 1961
2. Brzezek K. Polska służba medyczna w powstaniach śląskich i plebiscycie. Opole 1973
3. Debrzycki W. Powstanie śląskie. Warszawa 1971
4. Dzieje Polski. Red. J. Topolski. Warszawa 1976
5. Jędruszczak T. Powstania Śląskie 1919, 1920, 1921. Katowice 1966
6. Ludyga-Laskowski J. Zarys historii trzech powstań śląskich 1919, 1920, 1921. Warszawa 1973
7. Keżłowski E. Wrzosek M. Dzieje oręża polskiego 1794-1938. Warszawa 1974
8. Mendel E. Stosunki społeczne i polityczne w Opolu w latach 1919 - 1933. Warszawa 1975
9. Popielek K. Historia śląska od pradziejów do 1945 roku. Katowice 1972
10. Popielek K. Śląskie dzieje. Warszawa 1976
11. Popielek K. Trzecie powstanie śląskie. Katowice 1971
12. Powstania Śląskie 1919, 1920, 1921. Album W-wa 1971
13. Pięćdziesięciolecie powstań śląskich. Red. F. Hawranek. Wł. Zieliński. Katowice 1973
14. Szkice z dziejów Leśnicy. Opole 1977
15. Szypowska M., Szypowski A. Góra Św. Anny. W-wa 1972
16. Śląsk w walce. Wyb. St. Włiczek. Warszawa 1976
17. Wyglenda J. Plebiscyt i powstania śląskie. Opole 1966
18. Wypisy do dziejów powiatu kezielskiego. Opole 1975
19. Wypisy do dziejów powiatu raciborskiego. Opole 1975
20. Wypisy do dziejów powiatu strzeleckiego. Opole 1974.

Czasopisma

1. Opele 1977 nr 5
2. Opele 1979 nr 1, 2
3. Trybuna Ludu 1977.
4. Trybuna Ludu 1979 nr 44
5. Trybuna Odrzańska 1978 nr 249, 258
6. Trybuna Odrzańska 1979 nr 9, 14, 31, 43
7. Trybuna Rebetnicza 1979 nr 20.

Uwagi metodyczne

Lekcja przeznaczona jest dla młodzieży szkół średnich. Czas trwania lekcji przewidziano na 1,5 godziny/2 godziny lekcyjne /. Na lekcję składa się 10 zestawów po 3 pytania każdy. Prowadzący ćwiczenia powinien być rzetelnie przygotowany do zajęć. W razie potrzeby służy bowiem wskazówkami i pomocą uczestnikom ćwiczeń. Bardzo ważną sprawą jest omówienie lekcji bibliotecznej. Omówieniem zebranych materiałów kieruje prowadzący lekcję. Omówienie należy prowadzić tak, by zgrupować zdobyte przez uczniów wiadomości na następujące tematy :

1. sytuacja na Górnym Śląsku po odzyskaniu niepodległości przez Polskę
2. I powstanie śląskie
3. II powstanie śląskie
4. plebiscyt i III powstanie śląskie
5. znaczenie powstań śląskich i ich wpływ na decyzję podziału Śląska.

Jako uatrakcyjnienie lekcji można nagrać na taśmę magnetofonową dwa wiersze i dwie pieśni powstańcze, a w czasie lekcji odtworzyć traktując to, jako przerywnik związany tematycznie z omawianymi zagadnieniami. Proponuję zacząć lekcję odtworzeniem wiersza E. Imieli pt. "Powstanie Śląskie roku 1919".

Po zreferowaniu przez uczestników zestawu czwartego odtworzyć z taśmy hymn śląski Feliksa Nowowiejskiego, który został odśpiewany po raz pierwszy w cztery dni po zakończeniu drugiego powstania w katowickim parku im. Kościuszki.

Omówienie dziewiątego zestawu zakończyć można popularną w czasie trzeciego powstania pieśnią "Powstańców nie wiążą wersalskie traktaty ..."

Jako zakończenie lekcji proponuję wiersz anonimowego autora "Skończone powstanie".

Wymienione wyżej wiersze i pieśni można dowolnie zmieniać, można też w ogóle z tej formy zrezygnować.

Zestawy pytań.

I.1. Odszukaj w katalogu działowym książkę K. Popiołka "Śląskie dzieje". Znajdź ją na półce. Odszukaj fragment "Ku wolnej Polsce". Przeczytaj go dokładnie i scharakteryzuj sytuację na Górnym Śląsku po odzyskaniu niepodległości przez Polskę.

2. W księgozbiørze podręcznym znajdź książkę E. Kozłowskiego i M. Wrzeska "Dzieje oręża polskiego 1794-1938". W rozdziale "Wojsko polskie w latach 1918-21" odszukaj fragment poświęcony powstaniem Śląskim i odpowiedz na pytanie : jak nazywała się i jakimi siłami dysponowała w kwietniu 1919 r. tajna organizacja zbrojna powołana na Śląsku przez działaczy polskich, której celem była walka zbrojna o wyzwolenie Górnego Śląska.

3. Pódejdź do regału czasopism. Odszukaj Trybunę Odrzańską z 1978 roku nr 249. Znajdź informację o Bronisławie Kani. Do jakiej organizacji bojowej należał Bronisław Kania.

II.1. W katalogu działowym odszukaj książkę "Wypisy do dziejów powiatu strzeleckiego". Znajdź ją na półce. Odszukaj fragment "Okres powstań i plebiscytu" /w części I/ i powiedz co to był Grenzschutz.

2. W identyczny sposób odszukaj książkę "Wypisy do dziejów powiatu raciborskiego". W części poświęconej wypisom z dziejów Śląska Opolskiego odszukaj informację dotyczącą I powstania śląskiego. Przeczytaj ją i zapisz datę wybuchu I powstania, bezpośrednią przyczynę wybuchu i terytorium, które objęło.

3. W miesięczniku Opele /nr 1 1979 r./ odszukaj artykuł poświęcony powstaniem śląskim. Przeczytaj go i powiedz co to był tzw. "mały plebiscyt".

III.1. W katalogu alfabetycznym odszukaj książkę "Wypisy do dziejów powiatu kozielskiego". Zapisz tytuł, miejsce wydania, instytucję wydawniczą, rok wydania i symbol klasyfikacji dziesiętnej. Na podstawie tych danych odszukaj książkę na półce. Przeczytaj fragment dotyczący powstań i plebiscytu. Zapisz dokładną datę i nazwę międzynarodowej umowy w ramach której ustalone przeprowadzenie plebiscytu na Górnym Śląsku.

2. Na podstawie książki W. Dobrzyckiego "Powstania Śląskie W-wa 1971 odpowiedz na pytanie : co to była Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa i jakie miała uprawnienia.

3. Pódejdź do regału czasopism i odszukaj Trybunę Odrzańską nr 258 z 1978 r. Znajdź informację o sympozjum plastycznym pt. "Powstania śląskie w malarstwie". Powiedz gdzie i kiedy odbyło się takie sympozjum.

- IV.1. Korzystając z katalogów odszukaj książkę K. Popiołka "Trzecie powstanie śląskie". Podaj datę i miejsce powstania Polskiego Komisariatu Plebiscytowego oraz nazwisko Komisarza.
2. Na półce z literaturą regionalną odszukaj książkę T. Jędruszczaka "Powstania śląskie". Zapisz jej autora, tytuł, miejsce wydania, instytucję wydawniczą i rok wydania. Podaj bezpośrednią przyczynę wybuchu II powstania śląskiego, datę rozpoczęcia powstania i terytorium jakie objęło.
 3. Korzystając z Trybuny Odrzańskiej z 1979 r. nr 9, 14 wymień powieści G. Mercinka traktujące o powstaniach śląskich.
- V.1. Na podstawie katalogów odszukaj pracę zbierawą "Pięćdziesięciolecie powstań śląskich". Znajdź w niej artykuł prof. J. Kokota na temat plebiscytu górnośląskiego. Przedstaw wyniki plebiscytu i odpowiedz na pytanie dlaczego Niemcy ilościowo wygrali plebiscyt.
2. W katalogu alfabetycznym odszukaj książkę E. Mendla "Stosunki społeczne i polityczne w Opolu w latach 1919 - 33". W rozdziale 3 odszukaj podrozdział 4. Na jego podstawie scharakteryzuj akcje plebiscytowe prowadzone przez polskie organizacje.
 3. Z regału czasopism weź Trybunę Ludu z 1979 r. nr 44. Przedstaw jakie akcje podjęte Opolskie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe w związku z 60-rocznicą powstań śląskich.
- VI.1. Podesjdź do regału z literaturą regionalną i odszukaj książkę K. Popiołka "Historia Śląska od pradziejów do 1945 roku". W części siódmej poszukaj fragment "Zwycięskie powstanie". Przeczytaj go i zapisz jakie terytorium wyznaczał Polsce niekorzystny projekt podziału Górnego Śląska wystany z Opola do stolic państw zachodnich 29 kwietnia 1921 r.
2. Na podstawie katalogów odszukaj książkę M. i A. Szy-powskich "Góra Św. Anny" i odpowiedz na pytanie jakie ważne wydarzenie wśród klasy robotniczej Górnego Śląska poprzedziło wybuch trzeciego powstania śląskiego i kiedy ono wybuchło.
 3. Znajdź Trybunę Ludu z roku 1977 wydanie z 20 - 21 sierpnia. Przejrzyj ją i zapisz w jakim oddziale walczyła i jaką funkcję pełniła w trzecim powstaniu Albina Palasowa.

VII.1. Na podstawie książki K. Popietka "Górnego Śląska droga do wolności" wymień grupy bojowe III-go powstania śląskiego.

2. Korzystając z katalogów odszukaj album "Powstania Śląskie 1919, 1920, 1921". Przejrzyj go dokładnie i odpowiedz: jak nazywał się pochodzący ze słynnej hetmańskiej rodziny kadet - ochotnik, kawaler Krzyża Wirtuti-Militari, który poległ w trzecim powstaniu na ziemi opelskiej; gdzie na Opolszczyźnie budowane powstańcze pociągi pancerne.
3. Podejdź do regału czasopism i odszukaj Trybunę Robotniczą nr 20 z 1979 roku. Znajdź artykuł poświęcony pieśni powstańczej. Przeczytaj go i powiedz kto był autorem tekstu słynnej pieśni z okresu trzeciego powstania tzn. "Śleszjanki".

VIII.1. Korzystając z katalogów odszukaj książkę A. Benisza "Walki o Kędzierzyn i Górę Św. Anny". Przeczytaj dokładnie wstęp i odpowiedz na pytania:

- a. po czyjej stronie stanął Kędzierzyn w czasie plebiscytu,
 - b. dlaczego utrzymanie Kędzierzyna i Przystani Kezielskiej było dla powstańców bardzo ważne.
2. Na podstawie rozdziału "Zdobycie Kędzierzyna i Przystani Kezielskiej" wymień nazwy dwóch grup powstańczych, które dotarły do Kędzierzyna 6 maja i nazwę słynnej baterii powstańczej, do zadań której należał obstrzał ważniejszych punktów obrony niemieckiej.
 3. Podejdź do regału czasopism i odszukaj Trybunę Odrzańską z roku 1979 nr 31. Przejrzyj gazetę i powiedz jak nazywał się najmłodszy powstaniec śląski z oddziału destrukcyjnego z 1921 roku.

IX.1. Podejdź do półki z literaturą regionalną. Odszukaj książkę "Szkice z dziejów Leśnicy". Zapisz jej adres wydawniczy. Na podstawie artykułu A. Kwiatka "Walki w rejonie Góry Św. Anny w 1921 r." odpowiedz na pytania: jak długo /ile dni/ była Góra Św. Anny w rękach powstańców, kiedy ostatecznie zakończyły się walki w rejonie Góry Św. Anny.

2. Korzystając z katalogów odszukaj książkę K. Brożka "Polska służba medyczna w powstaniach śląskich i plebiscycie". Przejrzyj rozdział piąty "Próba bilansu" i zanotuj jaki był stan ilościowy personelu sanitarno medycznego w trzecim powstaniu.
3. Z regału czasopism weź czasopismo Opole z 1977 r. nr 5. Odszukaj artykuł poświęcony Górze Św. Anny. Przeczytaj go i powiedz, w którym roku zorganizowane Dem Polskie u stóp Góry Św. Anny.

- X.1. W księżozbierze podręcznym edszukaj książkę "Dzieje Polski". Na podstawie fragmentu "Walka o Górny Śląsk" zapisz jakie terytorium z jakim zapleczem gospodarczym uzyskała Polska po trzecim powstaniu śląskim.
2. Przy pomocy katalogów edszukaj książkę J. Ludygi-Laskowskiego "Zarys historii trzech powstań śląskich 1919, 1920, 1921". Przeczytaj dokładnie zakończenie i określ znaczenie powstań śląskich.
3. Odczytaj fragment mowy inauguracyjnej rok akademicki ogłoszonej 24 października 1921 roku przez J. Kasprewicza zamieszczony w czasopiśmie Opole 1929 r. nr 2.

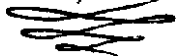
Ex libris

*Wprowadzkiej i Miejskiej
Biblioteki Publicznej*

*im. Emanuela Smolcu
w Opolu*

Lektury dla hobbystów

Anna Lisińska-Tekarska
 PSKOIB w O p o l u

T U R Y S T Y K A

(wybór książek)

1. Czarnocki Jerzy : Wzdłuż i wszerek Polski. Poradnik bibliograficzny dla turystów. Wwa: EN 1966, 108 s.
2. Czarnowski Adam: Wędrówki młodzieży szkolnej. Wwa: "Heryzenty" 1974, 160 s. tabl, wykrr., bibliogr.
3. Czerni Anna, Kernacka Anna : Wycieczki, biwaki, urlopy. Wwa : Watra 1972, 192 s., il.
4. Dewgird Zofia, Gawroński Cezary : Podstawy turystyki młodzieżowej. Wrocław: AWF 1973, 132 s., tabl. mapa, bibliogr.
5. Dulębina Maria : Na turystycznych ścieżkach. Wwa: NK 1975, 332 s., il, portr.
6. Giezgala Jan : Turystyka w gospodarce narodowej. Wyd. 2 popr. i uzup. Wwa : PWE 1977, 352 s.
7. Harmata Jacek, Lenkiewicz Władysław : Vademezum turysty narciarza. Wwa : SiT 1971, 134 s., il. tabl., mapy, bibliogr.
8. Informator o obiektach PTTK. Wwa : PTTK 1979, 300 s., il.
9. IMT. Ilustrowany magazyn turystyczny Światowid. /Mies./ Red. K. Kunicki. Wwa : RSW "Prasa-Książka-Ruch".

10. Jackowski Antoni, Ptaszycka - Jackowska Danuta : Polska literatura turystyczna 1945-1972, Bibliografia adnotowana wybranych pozycji. Wwa 1973, 202s.
11. Kasprzyk Stanisław : Turystyczne zagospodarowanie lasu. Wwa : PWRiL 1977, 224 s., il., mapy.
12. Kazanecki Andrzej : Terenoznawstwo dla harcerzy. Wyd. 3 popr. Wwa : MAM 1977, 116 s., tabl., il., mapy
13. Kiełb Mieczysław, Lenard Jerzy : Vademecum turysty kajakarza. Wwa : SiT 1971, 136 s., il., tabl., mapy bibliogr.
14. Klima Franciszek Leszek: Poradnik młodego krajoznawcy. Wwa: PZWS 1971, 120 s., il., portr., tabl., wykr., mapy, bibliogr.
15. Kowalski Jan, Koch Ryszard : Kajakarstwo. Wioślarstwo. Wwa : SiT 1976, 60 s., il., tabl.
16. Krajoznawstwo i turystyka w szkole. Wwa : WSiP 1978, 308 s., il., tabl., bibliogr.
17. Kulczycki Zbigniew: Zarys historii turystyki w Polsce. Wyd. 3 uzup. Wwa : SiT 1977, 199 s., bibliogr. Biblioteka Instytutu Turystyki
18. Kunicki Kazimierz : Turystyka. Wwa : KAW 1976, 116 s., il., mapy., portr.
19. Łączyński Andrzej : Biwakowanie w górach. Wwa : SiT 1970, 52 s., il., tabl.
20. Łecki Włodzimierz, Wałkowski Jacek : Rajdy, złozy, złazy. Poradnik organizatora. Wwa : Wydawn. Związk. CRZZ, 88 s., tabl.
21. Łebeżewicz Tadeusz: Obozy wędrowne. Wwa : MAM 1979, 214 s., tabl.
22. Ostrowski Stanisław : Rozwój ruchu turystycznego w Polsce w latach 1971-1975. Wwa : Instytut Turystyki 1979, 189 s., il., tabl., wykr.
23. Patryn Antoni : Zdrowie na szlaku. Wwa : PZWIL 1973, 159 s., il.
24. Pedoski Jan: Turystyka szkolna. Poradnik dla nauczycieli - kierowników wycieczek krajoznawczo-turystycznych młodzieży szkolnej. Wwa : SiT 1973, 156 s., il., tabl., bibliogr.
25. Przecławski Krzysztof: Socjologiczne problemy turystyki. Wwa : IW CRZZ 1979, 160 s., tabl.
26. Tenże : Turystyka a wychowanie. Wwa : NK 1973, 148 s., bibliogr.

27. Rycerski Tadeusz, Drezdowska Hanna : Camping. Polska, Poland, Polen. Wyd. 3 popr. i uzup. Wwa: SIT 1979, 140 s., tabl., mapy.
28. Sosnowski Stefan : Vademecum turysty pieszego. Rys. Witold Rębkowski. Wyd. 2 popr. i uzup. Wwa SIT 1978, 176 s., bibliogr.
29. Tenże : Vademecum młodego turysty. Wwa : SIT 1975, 208 s., il.
30. Sosnowski Stefan, Stykowski Jan : Sakwa włoścy kija. Wyd. 3 popr. i uzup. Wwa : Horyzonty 1972, 296 s., il., tabl., bibliogr.
31. Szepke Ryszard : Camping. Wwa : IW CRZZ 1973, 152 s., tabl., il., mapa, bibliogr.
32. Tenże : Caravaning. Samochody i przyczepy campingowe. Wwa : WKiŁ 1978, 138 s., il.
32. Szlaki wakacyjnych wędrówek. Wybrane szlaki turystyczno-krajoznawcze wędrówkowe obozów harcerskich, szkolnych i studenckich. Cz.1 i 2. Wwa: Horyzonty 1968-1971, 290 s. + 293 s.
33. Turystyka kolarska. Podręcznik przewodnika turystyki kolarskiej. PTTK. Wwa : PTTK 1979, 192 s., il., tabl.
34. Tatrami urzeczeni. Dawna turystyka w słowie i obrazie. Wyboru dokonał i oprac. Roman Hennel. Wwa SIT 1979, 280 s., il., portr.
35. Wierchy. Rocznik poświęcony górcom. Organ PTTK wydawany przez Komisję Turystyki Górskiej Zarz Gł. PTTK. Wwa : PTTK, PWN.
36. Ziemiński Andrzej : Człowiek w krajobrazie. Szkice z pogranicza socjologii. Wwa: SIT 1976, 200 s., il.
37. Zycz Anna : Krajoznawstwo i turystyka w szkole. Zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 1970 - 1979. Lublin : PRW 1980, 10 s.

OPOLSKIE DNI
LITERATURY

EX LIBRIS

WOJEWODZKA
BIBLIOTEKA
PUBLICZNA
W OPOLE

Teresa Jarzabek

PROBLEMY MECHANIZACJI I AUTOMATYZACJI W PRACY BIBLIOTECZNEJ (Zestawienie bibliograficzne. Wybór.)

Zakres chronologiczny : 1968 - 1979

Wykorzystane źródła :

- Bibliografia Bibliografii i Nauki o Książce : R. 1968-1972.
- Bibliografia Zawartości Czasopism : R. 1973 - 1979
- Bibliotekarz : R. 1974 - 1979
- Poradnik Bibliotekarza : R. 1974 - 1979
- Przegląd Biblioteczny : R. 1974 - 1979
- Przegląd Piśmiennictwa Zagadnień Informatyki :
R. 1974 - 1979
- Przewodnik Bibliograficzny : R. 1977 - 1979.

Zebrany materiał zgromadzony w następujących działach :

- I. Problemy ogólne.
- II. Opracowanie zbiorów.
- III. Udział w zbiorach.
- IV. Działalność informacyjna bibliotek.
- V. Reprografia w bibliotece.

1. Automatyzacja i mechanizacja pracy w bibliotekarstwie i dokumentacji. Wybór, red. i wstęp H. SAWONIAK. Warszawa: Biblioteka Narodowa Instytut Książki i Czytelnictwa 1970 s. 162. Zeszyty Przekładów nr 2/24. Zawiera : Bush K.: Jak moglibyśmy myśleć; Adkinson W.W., Searns C.M.: Biblioteki a maszyny; Michajłow A. Rela i miejsce maszyny w informacji naukowej-technicznej; Graziano E.E.: Ludzie od maszyn a bibliotekarze; Shaw R.R.: Automatyzacja; Stein G.: Elektroniczne maszyny cyfrowe w bibliotekach naukowych; Sunnvoll J.

- Mayerhofer, J.: Zastosowanie komputerów w bibliotekach. Marhaler M.: Mechanizacja bibliotek w Stanach Zjednoczonych. Wrażenia z podróży naukowej; Teman J.: Zastosowanie elektronicznych maszyn cyfrowych w dziedzinie dokumentacji i bibliotekarstwa w Czechosłowackiej Republice Socjalistycznej; Pflug G.: Z doświadczeń i problemów elektronicznego przetwarzania danych w bibliotece Uniwersyteckiej w Bochum.
2. Bibliotekarskie problemy automatyzacji. Warszawa: Biblioteka Narodowa Instytut Książki i Czytelnictwa 1975 154 s. Zeszyty Przekładów nr 33. Zawiera: Kalkwasser F.G.: Korzyści z wielokrotnego dostępu do informacji bibliograficznych zarejestrowanych na nośnikach magnetycznych; Coward E.R.: MARC Międzynarodowy [notatki z lektur dla seminarium w Ratyźbonie]; R.de Gennarde; Narodowa baza danych bibliograficznych w formie czytelnej dla maszyn. Stan i perspektywy rozwoju; Jelliffel J.W.: Niektóre problemy komputerowego opracowania edycji "The General Catalogue of Printed Books". Grjaznev N.I., Rudakov V.V.: O mechanizacji i automatyzacji bibliotek w Republice Federalnej Niemiec; Nowak K.: Zastosowanie komputera do opracowania bibliografii narodowej "Deutsche Bibliographie"; Coward R.E.: Komputeryzacja serwisów "British National Bibliography"; Stock K.F.: Plany kompleksowej zautomatyzowanej sieci bibliotek naukowych w Austrii; Chauveine M.: Automatyzacja katalogowania w Bibliotece Uniwersyteckiej w Grenoble. Projekt Menocle; Reisset M., Pysac R.: Eksperyment zautomatyzowanej Biblioteki GIBUS. - Materiały bibliograficzne.
 3. Biblioteki angielskie wobec przemian. Red. H.WIĄCEK. Warszawa: Biblioteka Narodowa Instytut Książki i Czytelnictwa 1973 165 s. Zeszyty Przekładów nr 30. Zawiera m.in.: Kimber R.T.: Automatyzacja bibliotek w Wielkiej Brytanii w 1969 roku; Gray J.C.: Badanie i innowacje w pracy bibliotek. Rela OSTL; Ashmore W.S.H.: Zintegrowany system komputerowy dla bibliotek publicznych.
 4. BRYKCYŃSKA A.: Automatyzacja w bibliotekach francuskich. Przegląd Biblioteczny 1972 z.2 s.193-196.
 5. CYFUŁSKI R., GRYZIECKA W., STARSKA A.: Automatyzacja bibliotek. Materiały z konferencji. Wrocław 23-24 październik 1974 r. Warszawa: Biblioteka Narodowa 1975 39 s. Ośrodek Przetwarzania Danych, Materiały. Analizy. Informacje.
 6. DANIEŁOWICZ Cz.: Rela automatycznego katalogowania w systemie informacyjno-bibliotecznym Politechniki Wrocławskiej. Przegląd Biblioteczny 1978 z.3 s.289-299.

7. DASZKOWSKI Z.: Zastosowanie elektronicznych maszyn cyfrowych w bibliotekarstwie zachodnioniemieckim/NRF/. Z podróży służbowych. Biuletyn Informacyjny Biblioteki Narodowej 1970 nr 2 s. 39-43.
8. Encyklopedia współczesnego bibliotekarstwa polskiego. Kom. red. K.GŁOMBINOWSKI, B.ŚWIDERSKI, H.WIĘC-KOWSKA. Wrocław: Zakład Nar. im. Ossolińskich 1976 377 s.
9. FAJKOWSKI J.: Role i zadania oraz kierunki rozwoju bibliotek polskich. Aktualne Problemy Informacji i Dokumentacji 1976 nr 4 s. 3-5.
10. GRALIŃSKA M.: Biblioteka a współczesne gromadzenie i przekazywanie wiedzy. Przegląd Księgarski i Wydawniczy 1975 nr 16 s. 2
11. KIERSKA H.: Z problemów automatyzacji bibliotek. Bibliotekarz 1972 nr 2/3 s. 37-42, rys.
12. KOŁODZIEJSKA J.: Międzynarodowe Sympozjum dotyczące systemów bibliotecznych. Praga 26.XI.-2.XII.1972 Przegląd Biblioteczny 1973 z. 4 s. 485-490.
13. KORZENIOWSKI H.: Opis procedur bibliotecznych metodą tablic decyzyjnych. Bibliotekarz 1976 nr 1/12 s. 277-283.
14. Libris - komputer biblioteczny. Problemy 1975 nr 9 s.40
15. MODZELEWSKA E.: Analiza piśmiennictwa na temat mechanizacji i automatyzacji bibliotek. Na podstawie wytypowanych pozycji z " Library and Information Science Abstracts " z lat 1967 - 1970. Zagadnienia Informacji naukowej 1974 nr 1 s. 105-125.
16. Oprogramowanie maszyn cyfrowych Odra serii 1300. Marc system automatyzacji prac bibliotekarskich. Wrocław Mera-Eltre 1976 V, 85 s.
17. VIII Narada Centralnych Ośrodków Bibliotekoznawczych i Naukowo-Metodycznych Krajów Socjalistycznych. Warszawa 4-9.X.1976 r. red. całości H.WIĄCEK, oprac. dyktacji J. MAI. Warszawa : Biblioteka Narodowa Instytut Książki i Czytelnictwa 1978 277 s.
18. PISAREK W.: Rozwój - komunikowanie. Rozwój nowoczesnych środków informacyjnych. Życie Literackie 1974 nr 48 s. 8-9, 13.
19. Program rozwoju bibliotekarstwa polskiego do 1990 r. Warszawa : Biblioteka Narodowa 1978 111 s.
20. Seminarium UNESCO poświęcone zastosowaniu komputerów w bibliotece. Przegląd Biblioteczny 1970 z.2/3 s.316.

21. SIENKIEWICZOWA A.: Komputer w bibliotece. *Życie Literackie* 1977 nr 37 s.1, 12 il.
22. STARSKA A.: Program rozwoju automatyzacji w Bibliotece Narodowej. Warszawa : Biblioteka Narodowa 1973 45 k. 9 tabl.
23. STARSKA A., CZAJA S., GAŁCZYŃSKI J.: Problemy mechanizacji i automatyzacji w bibliotekach. *Przegląd Biblioteczny* 1976 nr 4 s. 325-349.
24. STANKIEWICZ W.: Biblioteka Narodowa a potrzeby nauki, kultury i gospodarki. *Przegląd Biblioteczny* 1973 z. 4 s. 353-365.
25. SZOLGINA W.: Nowoczesne biblioteki. *Młody Technik* 1978 nr 7 s. 12-20, ilustr.
26. Zagadnienia pracy bibliotecznej. Warszawa: Biblioteka Narodowa 1976 130 s.

O p r a c e w a n i e z b i e r ó w

27. Automatyzacja katalogów w polskich bibliotekach naukowych. Sprawozdanie z dyskusji roboczej. Wrocław, 22.X.1971 Wrocław : 1971 31 s. Prace Zakładu Informatyki Politechniki Wrocławskiej. Komunikat nr 5.
28. Biblioteka Programów Komputerowych. NIC - system tworzenia indeksów i katalogów na komputerach ODRA 1300. *Przegląd Techniczny* 1974 nr 43 s. 13.
29. BRYKCYŃSKA M.: Centralny zautomatyzowany system informacji o zasobach obcej literatury w bibliotekach polskich ARKA. *Aktualne Problemy Informacji i Dokumentacji* 1973 nr 3 s.21-23; 1974 nr 1 s.28-31.
30. CZERNI J.: Zautomatyzowany mikropowielacz do kart katalogowych Mini-Grapp 120. *Bibliotekarz* 1973 nr 9 s. 261-265, rys.
31. CZERNIATOWICZ J.: Eksperyment automatyzacji centralnego katalogu książek zagranicznych w ZSRR. *Przegląd Biblioteczny* 1970 z. 2/3 s. 218-220.
32. CZERNIATOWICZ J.: System "Arka" w Zakładzie Katalogów Centralnych. *Biuletyn Informacyjny Biblioteki Narodowej* 1971 nr 1 s. 14-15.
33. DYEACZEWSKA M.: Centralne opracowanie kart katalogowych dla warszawskiej sieci bibliotek publicznych. *Bibliotekarz* 1973 nr 10 s. 314-316.
34. KONIECZNA D.: Automatyzacja i mechanizacja pracy w bibliotekach Wielkiej Brytanii. *Przegląd Biblioteczny* 1977 z.3 s. 313-317.

35. MEAKIN A.G.: *Sperządzenie drukowanego katalogu centralnego przy pomocy komputera*. Z ang. tłum. A. Sitaraka. W. Wybrane zagadnienia Centralnych Katalogów. W-wa 1971 s. 107-122.
36. STARSKA A.: *Problemy mechanizacji i automatyzacji katalogów centralnych*. Przegląd Biblioteczny 1970 z.2/3 s. 173-191.
37. WRZESIEŃ M.: *Skontrum na komputerze /Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie/*. Bibliotekarz Zachodnio-Pomorski 1978 nr 1 s. 68-80, tabl.
38. ZARZĘBSKI T.: *Z problemów nowoczesnej organizacji zbiorów bibliotecznych*. Przegląd Biblioteczny 1971 z.1/4 s. 201-210.

U d o s t ę p n i a n i e z b i e r ó w

39. BUTLEROWA Ł.: *Automatyzacja rejestracji i kontroli wypożyczeń*. Przegląd Biblioteczny 1977 z.1 s. 72-77.
40. BUTLEROWA Ł.: *Automatyzacja udostępniania zbiorów w bibliotece szkoły wyższej*. Sesja Naukowa nt. "Problemy organizacji pracy bibliotecznej" Sosnowiec 29 maja 1976. Sosnowiec. Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Śląskiego. Zakład Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej 1976 10 s.
41. BRYKCYŃSKA M.: *Seminarium nt. automatyzacji udostępniania zbiorów bibliotecznych*. Janowice 5-6. XII. 1976. Przegląd Biblioteczny 1979 z.4 s. 429-432.
42. MILAN P.W.: *Randtriever, zmechanizowany zamknięty system magazynowania zbiorów bibliotecznych w Holandii*. Oprac. z ang. Z. Demanowska. Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej 1973 nr 4/5 s. 141-144.
43. MODZELEWSKA P.: *Systemy wypożyczeń stosowane w bibliotekarstwie angielskim*. Bibliotekarz 1972 nr 2/3 s. 43-49, tabl.
44. SAWONIAK H.: *Zmechanizowany system zamawiania i udostępniania książek w bibliotece Politechniki w Delft*. Bibliotekarz 1968 nr 4 s. 100-104, ilustr.
45. STĘPNIAK J.: *O automatyzacji w procesach udostępniania*. Bibliotekarz 1979 nr 3 s. 66-68.
46. SZARSKI H.: *Mechanizacja i automatyzacja magazynów bibliotecznych*. Przegląd Biblioteczny 1975 z.3 s.233-248.

Działalność informacyjna bibliotek

47. Automatyzacja systemów biblioteczno-informacyjnych. Wybrane zagadnienia. Wrocław: Wydawn. Politechniki Wr. 1977 79 s. Prace Naukowe Biblioteki Głównej i Ośrodka Informacji Naukowe - Technicznej Politechniki Wr. 3. Studia i Materiały, 2.
48. RAŃKOWSKA J.: Kartoteka obrzeżnie dziurkowana "Informacja naukowa i bibliotekarstwo". Zagadnienia Informacji Naukowej 1972 nr 1 s. 67-77.
49. DANŁOWICZ Cz.: Organizacja obsługi biblioteczno-informacyjnej badań naukowych w Politechnice Wrocławskiej w latach 1971-1974. Przegląd Biblioteczny 1975, nr 4 s. 313-324, tabl.
50. DERENTOWICZ M.: Zadania budowy i rozwoju systemu informacji naukowej technicznej i organizacyjnej SINTO wynikające z uchwał XII Plenum KC PZPR. Ref. Aktualne Problemy Informacji i Dokumentacji 1979 nr 1 s.4-8.
51. DRZEWIECKI M.: Miejsce bibliotek szkolnych w Systemie Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej SINTO. Poradnik Bibliotekarza 1979 nr 9 s.226-227.
52. GORNIAKOW H., KAHŁOVA K.: Kartoteki unitermowe w praktyce bibliotek fachowych. Bibliotekarz 1972 nr - 2/3 s. 54-57.
53. Kartoteka selekcyjna w praktyce. Praca zbiorowa. Red. K. UMGELTER. Warszawa : Zakład Administracji Państwowej. Biblioteka Organizatora Pracy Biurowej 1971 nr 25 s. 99.
54. KOCIECKA M., WYCZAŃSKA K.: Warunki skuteczności informacji. Przegląd Biblioteczny 1976 nr 3 s.305-314.
55. KORZON K., KUNICKI M. : Przegląd prognoz rozwoju działalności informacyjnej. Warszawa: Instytut Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej 1975 105s. Prace. Studia, Przyczyńki 1/72.
56. KOWALCZYK W., MICHAŁ W.: Karty perforowane w publicznych bibliotekach powszechnych. Bibliotekarz 1969 nr 1 s.15-18, rys.
57. KOWALSKA J., SZEWCZYK A.: Zautomatyzowany system wyszukiwania informacji w sieci bibliotek Politechniki Szczecińskiej. Prace Naukowe Politechniki Szczecińskiej 1978 nr 194 s. 95-104.
58. KUPASIEWICZ M.: Kartoteka selekcyjna obrzeżnie perforowana. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe 1977 379 s.

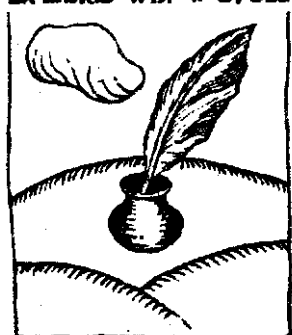
59. MARKOWSKI T., STERNA L.: Zastosowanie sieci teleksowej do przekazywania informacji naukowo-technicznej. Zagadnienia wstępne. Aktualne Problemy Informacji i Dokumentacji 1970 nr 6 s.10-15, tabl. rys.
60. STANISZEWSKI Z., WDOWCZYK R.: Systemy wyszukiwania informacji z zastosowaniem kart dziurkowanych. W-wa Centrum Informacji Naukowej Technicznej i Ekonomicznej 1974 171 s. Materiały Szkoleniowe D.
61. STYCYŃSKA T.: Przegląd form wykorzystania techniki mikrofilmowej w systemach informacyjnych. Przegląd Biblioteczny 1974 s. 2 s. 187-194.
62. SZOLL A.: Jak udeszkaliam warsztat informacji. System kart perforowanych w bibliotece szkoły zawodowej. Poradnik Bibliotekarza 1978 nr 6 s. 131-135, rys.
63. ŚCIPOR E. : Przegląd zastosowań UKD w zautomatyzowanych systemach informacji. Warszawa: Instytut Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej 1973 120 s. Prace. Studia. Przyczyńki. 5/58.
64. WRZESIEŃ J.: ABIS - próba adaptacji systemu STARS w Bibliotece Narodowej. Warszawa: Biblioteka Narodowa 1976 53 s. Ośrodek Przetwarzania Danych.
65. ZADROŻNY S.: Wyszukiwanie informacji w systemach mechanicznej mechanizacji. Warszawa: Instytut Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej 1976 59 s. Materiały Szkoleniowe 3.
66. Zautomatyzowana służba informacyjna UNESCO. Materiały. Przegląd Biblioteczny 1970 z.4 s. 403.

R e p r e g r a f i a w b i b l i o t e c e

67. JIROWIEC J., BARAN W., ZUERZYCKI F.: Przegląd niektórych zagadnień z zakresu współczesnej techniki mikrofilmowej i reprograficznej. Warszawa: Instytut Informacji Naukowej Technicznej i Ekonomicznej 1974 92s. Prace. Studia. Przyczyńki 5/68.
68. Mikrofilm. Pod red. R. WIENCHA. Warszawa: Min. Finansów. Zakład Organizacji i Techniki Biurowej 1968 100 s. Materiały i Studia nr 68.
69. Reprografia. Pakowanie i przechowywanie mikrofilmów. Warszawa : Wydawn. Normalizacyjne 1968 6 s. Polski Komitet Normalizacyjny. Polska Norma PN-67/M-01175.
70. Reprografia w bibliotekach. Red. nauk. H. JANKOWSKA. Warszawa. Biblioteka Narodowa 1975 131 s. Instytut Książki i Czytelnictwa. Zeszyty Przekładów nr 32.

71. SAWONIAK H.: Mikrofilmy, nowa postać dokumentu oraz zagadnienie ich gromadzenia w bibliotekach./Przegląd tendencji międzynarodowych. Skróci referatu/. Przegląd Biblioteczny 1980 z. 1 s. 41-56.
72. STEFANICKA K.: Mikrofilm w służbie Biblioteki Narodowej. W: Materiały biblioteczne z konferencji organizowanych w latach 1963-1968 przez Biuro Wydawnictw i Bibliotek PAN. Wrocław : Zakład Nar. im. Ossolińskich 1971 s.317-325 n.t.ogólnopolskiej akcji mikrofilmowania zbiorów.
73. WYCZAŃSKA K.: Konferencja n.t. zastosowania mikroform w bibliotekarstwie i informacji naukowej. W-wa 5-6.XII.1978. Zagadnienia Informacji Naukowej 1979 nr 1 s. 184-188.
74. WYCZAŃSKA K.: Zastosowanie mikroform w bibliotekarstwie i informacji naukowej. W-wa 5-6.XII.1978. Przegląd Biblioteczny 1979 z.3 s. 338-341.
75. WYCZAŃSKA A.: Mikrofilm nowa postać książki. Wrocław Zakład Nar.im.Ossolińskich 1972 212 s.
76. ZAWADZKI K. : Mikrofilmowanie zbiorów w Bibliotece Narodowej. Przegląd Biblioteczny 1979 z.2 s.231-235.
77. ZUBAŁA H.: Mikrofilmowanie zbiorów archiwalnych i bibliotecznych w Polsce 1950-1970. Zarys rozwoju. Stan. Perspektywy. Wrocław: Zakład Nar. im. Ossolińskich 1978 175 s.. bibliogr.

EX LIBRIS WBP w OPOLU

OPOLSKIE DNI
LITERATURY 1978

K R O N I K A

Biblioteki publiczne województwa opolskiego w czołówce krajowej

W marcu 1980 r. odbyła się w Warszawie nadara dyrektorów bibliotek wojewódzkich, na której analizowano wyniki pracy bibliotek publicznych w 1979 roku.

Z przedstawionych materiałów wynika, że biblioteki w województwie opolskim uzyskały dobre wyniki :

- pod względem ilości czytelników znajdują się na piątym miejscu na 49 województw (w 1978 r. na ósmym miejscu)
- w zakresie ilości książek na czwartym miejscu (w 1978 r. na piątym miejscu).

W 319 bibliotekach i ich filiach zarejestrowano ponad 248 tysięcy czytelników, którzy mają do dyspozycji przeszło 3.138.000 książek i innych materiałów bibliotecznych.

Odznaczenia i wyróżnienia

- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski :
Aniela Keśna (WBP)
- Wpis do Księgi Zasłużonych dla Miasta Opola i Odznaka Za Zasługi dla Miasta Opola :
dyr. mgr Władysław Wasielec

- Odznaka : Zasłużony Działacz Kultury :
 - Danuta Klin (WBP)
 - Helena Ostrowska (WBP)
 - Katarzyna Śliwińska (WBP)
 - dyr. mgr Władysław Wąsiel
- Dyplom Uznania Ministra Kultury i Sztuki :
 - mgr Halina Gąszczyńska (WBP)
 - Janina Knapik (WBP)
 - Krystyna Keźma (Filia Kamień Śląski
- MiGBP Gogolin)
 - Halina Kraska (GBP Łambinowice)
 - Janina Nowakowska (MBP Kędzierzyn-Koźle)
 - wicedyr. mgr Roman Sękowski
- Dyplom Uznania dyrektora Wydziału Kultury i Sztuki
Urzędu Wojewódzkiego :
 - mgr Franciszek Cedrych (WBP)
 - Elżbieta Knera (WBP)
 - Krystyna Szczudłowska (WBP)
 - Krystyna Tomaszewska (WBP)

25 lat pracy bibliotekarskiej

W 1979 roku jubileusz obchodzili : Anastazja Owsik (MiGBP w Krapkowicach), zaś w 1980 roku : mgr Aniela Hałaczek, dyr. MiGBP w Gredkowie, mgr Roman Sękowski, wicedyr. WBP i mgr Mieczysław Faber, kier. Oddziału Bibliografii Regionalnej WBP.

Wejewódzka Biblioteka Publiczna zorganizowała nowe filie biblioteczne

W dniu 21 stycznia 1980 r. otwarto na Osiedlu im. Związku Walki Młodych placówkę posiadającą dwie wypożyczalnie (dla dorosłych oraz dla dzieci) i czytelnię. W maju natomiast zorganizowano filię w Szpitalu Przeciwgruźliczym. Nowy lokal (w hotelu pracowniczym "Metalchemu") otrzymała Filia nr 18. Korzystać z niej będą mieszkańcy pobliskich Gredowic.

Pisarze w bibliotekach opelskich

W pierwszej połowie 1980 r. Wejewódzka Biblioteka Publiczna zorganizowała spotkania autorskie z Julianem Kawalcem, Michałem Rusinkiem, Bolesławem Luboszem, Krzysztofem Gąsiorowskim, prof. Aleksandrem Krawczu-

kiem, Zofią Woźnicką, Zbigniewem Żakiewiczem, Józefem Baranem i Adamem Ziemiannem.

Spotkania odbyły się w bibliotekach publicznych i innych placówkach na terenie województwa.

Książki dla kombatantów i chorych

WBP przekazała dla Domu Kombatanta w Opolu 1000 opracowanych bibliotecznie książek oraz ponad 100 tomów (ofiarywanych przez czytelników) - dziełem w Prewenterium w Suchym Borze.

Działalność wydawnicza WBP

(I - VI 1980 roku)

- W styczniu wydane wspólnie z Opelskim Towarzystwem Kulturalno - Oświatowym broszurę Arki Bożka : Po 15 lipca 1937 ? Jest to dziewiąty tom serii bibliofilskiej opublikowany w osiemdziesiątą pierwszą rocznicę urodzin śląskiego działacza i pierwszą rocznicę nadania Rozgłośni Polskiego Radia w Opolu imienia Arki Bożka. /Pierwodruk : Opole, 1937/.
- W Dziale Informacyjne-Bibliograficznym przygotowano poradnik bibliograficzny pt. "Bohater w polskiej tradycji literackiej", obejmujący 88 książek i artykułów. Autorką publikacji jest Hanna Garbał.
- W Dziale Instrukcyjne-Metodycznym opracowano materiały pt. "Działalność bibliotek publicznych w województwie opelskim - 1979 rok". Publikacja pod tym tytułem - wydawana obecnie techniką małej poligrafii - ukazuje się od kilkunastu lat.
- Z okazji VI Opelskich Konfrontacji Teatralnych WBP wspólnie z Opelskim Oddziałem Towarzystwa Miłośników Książki wydała utwór L.A.Dmuszewskiego : Oko py na Pradze. Komedia-opera oryginalna w 1 akcie. Pierwodruk: Poznań 1809. Jest to dziesiąty tom w w serii bibliofilskiej.
- Na Dni Kultury Radzieckiej przygotowano ulotny druk bibliofilski : Słowo o wyprawie Igera (fragment utworu i exlibris).
- Dział Zbierów Specjalnych i Zabytkowych opracował informator (składankę) o zbiorach regionalnych w WBP.

Wizyty w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej

- Marzec 1980 r. - pracownik Biblioteki Muzycznej w Dreźnie
- bibliotekarze z WiMBP we Wrocławiu
- Kwiecień - pracownicy Instytutu Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego
- delegacja władz resortu kultury z Peczdamu
- pracownik WiMBP w Lublinie
- Maj - dyrektor Biblioteki Obwodowej w Białogrodzie
- Czerwiec - bibliotekarze z WBP w Lesznie
- pracownicy bibliotek szpitalnych we Wrocławiu.

Utworzenie Oddziału Bibliografii Regionalnej w WBP

Podstawowym zadaniem powstałego 1.X.1979 r. Oddziału jest opracowywanie i wydawania w formie rocznika bieżącej przedmiotowej "Bibliografii Województwa Opolskiego". Kierownikiem nowej komórki organizacyjnej został mgr Mieczysław Faber.

Prace magisterskie w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej

Franciszek Cedrych - kier. Oddziału Muzycznego WBP obronił pracę pt. "Monografia Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. E. Smółki w Opolu 1950 - 1975", zaś Andrzej Krok: "Pomagamy Sobie w Pracy w latach 1956 - 1976. Zarys monograficzny"; czasopismo to wydawane przez Bibliotekę Wojewódzką jest jednym z najstarszych regionalnych periodyków bibliotekarskich. Prace te opracowane na WSP w Opolu w 1979 roku.

Bliżej Książki Współczesnej

W konkursie w 1979 roku uczestniczyło 15 opolskich bibliotek. Nagrody centralne otrzymały Miejskie i Gminne Biblioteki Publiczne w Nysie i Krapkowicach.

"Srebrne Kłasy" dla aktywnych bibliotekarzy

W konkursie czytelniczym w 1979 roku brało udział 37

bibliotek publicznych i filii. "Srebrne Kłasy" i nagrody pieniężne otrzymały: mgr Elina Romińska, dyr. MiG BP w Nysie, Maria Czekańska, dyr. MiG BP w Białej, Monika Jagielska - GBP Lubrza i Maria Sługocka - Filia w Wierzbicicach. Dwie czytelniczki otrzymały nagrody za wypowiedzi o książkach.

"Przyjaciele naszego dzieciństwa"

W początkach 1980 roku odbyły się centralne eliminacje ogólnopolskiego konkursu czytelniczego dla dzieci. Jednym z 37 wyróżnionych równorzędnymi nagrodami jest Władysław Józwin z Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Buczynie, który otrzymał nagrodę ufundowaną przez Ministerstwo Kultury i Sztuki oraz list gratulacyjny.

"Będę najlepszym czytelnikiem, zdobędę odznakę"

W konkursie zorganizowanym w 1979 roku przez WBP przy współudziale Opolskiej Cierągwi Związku Harcerstwa Polskiego wzięło udział kilkaset najmłodszych czytelników. W 29 bibliotekach odbyły się uroczyste podsumowania konkursu.

Najlepszym uczestnikom wręczono specjalne odznaki przygotowane przez WBP oraz dyplomy, książki i drobne pamiątki.

"Moja miejscowość dziś i w czasach, gdy babcia chodziła do szkoły"

W dniu 6.XII.1979 r. podsumowano konkurs dla dzieci i młodzieży ogłoszony przez WBP i Opolskie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe. Wręczono 86 nagród i wyróżnień. Plon konkursu - to ponad 800 rysunków, albumów, prac pisemnych oraz wywiadów z zasłużonymi ludźmi.

Podsumowanie konkursu na najlepszy punkt biblioteczny

W dniu 28 maja 1980 r. ogłoszone wyniki konkursu wojewódzkiego zorganizowanego przez WBP i ZW ZSMP przy współudziale WZSR "Samopomoc Chłopska" i PUPIK-"Ruch". Najlepsze wyniki i nagrody I stopnia uzyskały: Urszula Altman ze Schodni Starej - gmina Ozimek /6696 wypozyczeń w ciągu roku, 342 czytelników/, Teresa Charciarek z Kędzierzyna-Koźła i Aniela Grzesik z Debińca - gmina Murów.

W Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Brzegu

Już po raz szesnasty Biblioteka gościła najaktywniejszych czytelników z miasta i gminy. To doroczne spotkanie (1980) w okresie Dni Kultury, Oświaty, Książki i Prasy stało się okazją do wręczenia kwiatów, nagród i dyplomów czytelnikom, którzy szczególnie czynnie uczestniczą w imprezach i konkursach bibliotecznych oraz popularyzują bibliotekę w środowisku.

- • - • - • -

Zarząd Główny Związku Zawodowego Pracowników Kultury i Sztuki zorganizował konkurs na kroniki placówek kulturalnych. W początkach 1980 r. ogłoszone wyniki. Trzecią nagrodę otrzymała Biblioteka w Brzegu, której kronika złożona z czterech epastych tomów obejmuje m.in. liczne zdjęcia i dokumenty od 1946 roku.

- • - • - • -

W Bibliotece działa aktywnie Klub Dyskusyjny Teatru TV, w środy odbywają się spotkania zespołu liczącego przeszło 20 osób. Członkowie Klubu recenzują spektakle teatralne, niektóre ich teksty m.in. Anny Chudziakiewicz i Zofii Letza zostały nagrodzone przez "Tygodnik Kulturalny".

- • - • - • -

Klub Seniora skupia ok. 40 emerytowanych nauczycieli, którzy spotykają się raz w tygodniu w Bibliotece. Uczestniczą w odczytach, wieczorkach towarzyskich. Organizowane są też wyjazdy do teatru. Pracami Klubu kieruje Józefa Cichowa.

Upowszechnianie polskiej literatury współczesnej

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczborku ogłosiła w końcu 1979 roku konkurs - plebiscyt obejmujący polską literaturę współczesną. Najwięcej głosów uzyskały K. Slesickiej: Zapałka na zakręcie, T. Różewicza: Kartoteka, S. Szmaglewskiej: Odcienie miłości, J. Kawalca: Tańczący jastrząb i W. Żukrowskiego: Kamienne tablice.

Biblioteka Publiczna w Strzelcach Opolskich popularyzuje wiedzę o regionie

W czasie "Jesiennych spotkań miłośników regionu", które

odbyły się w listopadzie 1979 r., MiG BP zorganizowała 10 spotkań z naukowcami z WSP i Instytutu Śląskiego oraz z dziennikarzami z "Trybuny Odrzańskiej". Przygotowała także interesującą wystawę związaną tematycznie z 60-tą rocznicą powstań śląskich. Oprócz książek ekspozycyjne także ciekawe dokumenty, które udostępnił uczestnicy powstań mieszkający obecnie w Strzelcach: Walery Janocha i Sylwester Odrobłński.

Nowe placówki biblioteczne na wsi

W okresie Dni Kultury, Oświaty, Książki i Prasy w 1980 roku otwarto nowe filie biblioteczne: w Podlesiu, gmina Cisek oraz w Górkach, gmina Prószków.

Wizyta bibliotekarzy z Czechosłowacji

W dniach 29 - 30 listopada 1979 r. przebywali na Opolszczyźnie bibliotekarze polscy i czescy z Karwiny i Frydek - Mistek. Goście zwiedzili Opole, Leśnicę i Górę Św. Anny oraz biblioteki w Brzegu, Niemodlinie i WPP. Spotkali się także z aktywem ZO SBP, które było organizatorem wizyty przy współpracy WBP.

Spotkanie bibliotekarzy i księgarzy

W Oddziale WBP w Rogowie odbyło się w dniu 14 grudnia 1979 roku spotkanie bibliotekarzy i księgarzy, którzy w pierwszych latach po wyzwoleniu zakładali pierwsze placówki i upowszechniali polską książkę na Opolszczyźnie. Wspomnieniami z tamtych lat podzielili się z zebranymi m.in. mgr Halina Gąszczynska, organizatorka biblioteki w Liceum Ogólnokształcącym w Nysie i b. wicedyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej oraz T. Paprotny, organizator Powiatowej Biblioteki Publicznej w Strzelcach Opolskich.

Wysłuchano także gawędy dr Zbyszka Bednorza o książkach oraz zwiedzono miejscowy Zamek. Organizatorem spotkania, w którym uczestniczyło 25 osób były: Zarządy Okręgów: Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i Stowarzyszenia Księgarzy Polskich.

Działalność Opolskiego Koła SBP

październik 1979 r. - odczyt mgr S. Kaszyńskiego "Biblioteka Ośrodka Centrum Kultury i Sztuki im. George'a Pompidou w Paryżu".

- listopad - odczyt dr E. Kucharskiej o twórczości M. Szelechowa
- styczeń 1980 r. - wycieczka do Krakowa, zwiedzanie wystawy "Polaków portret własny" (uczestniczyły 34 osoby)
- luty - wieczorek towarzyski, w którym wzięte udział 30 osób.

Wizyta w Czechosłowacji

Zarząd Okręgu SRP zorganizował w dniach 20-21 maja 1980 r. wyjazd do Czechosłowacji. Dwudziestu bibliotekarzy z WBP, WSP, WSI oraz bibliotek publicznych w Przegu i Niemodlinie poznało pracę bibliotek w Karwinie, Poguminie i Hawierzowie.

Opracował: Mieczysław Faber

SPIS TREŚCI

Mieczysław Mazurkiewicz : OSOBA INSTRUKTORA BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ	3
Mieczysław Faber : INSTRUKTAŻ W ZAKRESIE SŁUŻBY INFORMACYJNO BIBLIOGRAFICZNEJ W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH	7
Antonina Solka : ODDZIAŁ INFORMACJI NAUKOWEJ I BIBLIOGRAFII BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ WYŻSZEJ SZKOŁY INŻYNIERSKIEJ W OPOLU	13
mgr Eliza Chmiecik : WYKORZYSTYWANIE BIBLIOGRAFII I KARTOTEK BIBLIOGRAFICZNYCH W PRACY INFORMACYJNEJ BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ W BRZEGU	21
Marja Sławska : MOJA PRACA W BIBLIOTECE	27
Halina Bulanda : LEKCJA BIBLIOTECZNA "POWSTANIA ŚLĄSKIE"	33
Anna Lisiańska-Tekarska : TURYSTYKA (Wybór książek). LEKTURY DLA HOBBYSTÓW	41
Teresa Jarząbek : PROBLEMY MECHANIZACJI I AUTOMATYZACJI W PRACY BIBLIOTECZNEJ (Zestawienie bibliograficzne. Wybór)	45
Mieczysław Faber : K R O N I K A	53

